ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑι.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΤΟΜΟΣ Στ'. | Συνδρομὴ ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἀπριλίου ἑκάστου ἔτους ἐτησία μὲν φρ. χρ. 25 ἑξάμηνος δὲ φρ. χρ. 12½. | ΕΤΟΣ Στ'.
ΑΡΙΘΜ. 12 (132). | τῇ 15/27. Σεπτεμβρίου 1890.

Δρ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΚΕΛ.

Ὁ νέος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν τῆς Πρωσσίας Δρ. Ἰωάννης Miquel (διορισθεὶς τῇ 24. ἰουνίου 1890) ἐγεννήθη τῇ 21. φεβρουαρίου 1829 ἐν τῇ πόλει Neuenhaus τοῦ κομητάτου Bentheim (ἐπαρχίας Ἀνοβέρου) ἐκ πατρὸς ἰατροῦ. Μετὰ τὴν ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς πόλεως Lingen ἐκπαίδευσίν του ἐσπούδασεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1846 μέχρι τοῦ 1849 τὴν νομικὴν καὶ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας ἐν τοῖς πανεπιστημίοις τῶν πόλεων Ἀϊδελβέργης καὶ Γοττίγγης, μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν του ἐγκατεστάθη ὡς δικηγόρος ἐν Γοττίγγῃ, ἔνθα ἐπεδείξατο μεγάλην ἱκανότητα καὶ ἐκτήσατο ὡς συνήγορος ἐν τῷ δικαστηρίῳ μεγάλην φήμην. Τῷ 1864 ἐξελέγη βουλευτὴς εἰς τὴν βουλὴν τοῦ Ἀννοβέρου, ἔνθα μετὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ φὸν Bennigsen ἦτο ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Τῷ 1859 συνειργάσθη πρὸς ἵδρυσιν τοῦ «Ἐθνικοῦ Συλλόγου», τῷ δὲ 1865 ἐξελέγη δήμαρχος τοῦ Osnabrück. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1867 διατελῶν ἐθνοφιλελεύθερον μέλος τῆς πρωσσικῆς βουλῆς καὶ τῆς βουλῆς τοῦ κράτους (Ρέϊχσταγ), κατέλαβε διὰ τῆς ἐξόχου ῥητορικῆς του δεινότητος, διὰ τῆς ἀκαμάτου αὐτοῦ φιλοπονίας καὶ δραστηριότητος καὶ διὰ τῆς εὐρυτάτης καὶ ἐμβριθεστάτης μορφώσεώς του, περιφανεστάτην θέσιν. Τῷ 1869 ἀνηγορεύθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ὀσναβρύκῃ διατρίβοντος τότε βασιλέως Γουλιέλμου Α'. πρωτοδήμαρχος τῆς πόλεως ταύτης, ἀλλὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος μετοικήσας εἰς Βερολῖνον παρητήθη τοῦ ἀξιώματος τούτου καὶ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν Βερολίνῳ τραπέζης τῶν προεξοφλήσεων, τὴν ὁποίαν ὅμως θέσιν κατέλιπε μετὰ τριετίαν. Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους 1876 ἐξελέχθη αὖθις πρῶτος δήμαρχος τῆς Ὀσναβρύκης, κατὰ δὲ τὸν δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῆς νομικῆς σχολῆς τοῦ ἐν Βερολίνῳ πανεπιστημίου ἐπίτιμος διδάκτωρ ἕνεκα τῶν ἀξιολογωτάτων ὑπηρεσιῶν ἃς παρέσχεν εἰς τὴν γερμανικὴν νομοθεσίαν, καὶ τῷ 1879 ἐξελέγη πρῶτος δήμαρχος τῆς Φραγκφούρτης, ἣν κατέστησε μίαν τῶν ἄριστα διοικουμένων μεγαλουπόλεων, χρησιμεύουσαν καὶ εἰς ἄλλας πόλεις ὡς πρότυπον καλῆς διοικήσεως. Ὁ Δρ. Miquel εἶνε καὶ μέλος τῆς πρωσσικῆς γερουσίας καὶ τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους. Ἀπὸ τοῦ 1887 ἐκλεχθεὶς ἐκ νέου βουλευτὴς εἰς τὴν βουλὴν τοῦ κράτους ἐτέθη καὶ πάλιν μετὰ τοῦ Bennigsen ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐθνοφιλελευθέρου μερίδος.

Δρ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΚΕΛ
Ὁ νέος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν τῆς Πρωσσίας.

ΑΙ ΤΑΥΡΟΜΑΧΙΑΙ ΕΝ ΙΣΠΑΝΙΑ.

Ο ἔθιμον τῶν ταυρομαχιῶν ἐν Ἱσπανίᾳ δὲν ἔχει καθαρᾶς ἱσπανικὴν τὴν καταγωγήν. Οἱ Ἄραβες, οἱ περιφρονηθέντες, ἡττηθέντες καὶ ἐξωσθέντες Ἄραβες, ἦσαν ἐκεῖνοι, οἵτινες, ἐκτὸς τῶν ὑδραγωγείων των, τῆς τέχνης των, καὶ πολλῶν ἄλλων, κατέλιπον καὶ τὰς ταυρομαχίας εἰς τοὺς Ἱσπανούς. Ἀγῶνες ἀνθρώπων πρὸς ταύρους, ὅπως καὶ πρὸς λέοντας καὶ πρὸς τίγρεις, ἐγίνοντο βεβαίως καὶ ἐν τοῖς ἀμφιθεάτροις τῆς ἀρχαίας Ῥώμης, ἀλλ' ὁ τρόπος καθ' ὃν διεξήγοντο οἱ ἀγῶνες ἐκεῖνοι, ὁ modus operandi, ἦν ὅλως διάφορος. Ὁ ἀγὼν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱσπανικῇ «Fiesta de toros» ἐβασίζετο ἐπὶ τῆς ἐπιδεξιότητος, τῆς ἀνδρείας, τῆς ἱππαστικῆς τέχνης ἑνὸς ἱππότου, μαχομένου ἀφ' ἵππου διὰ τοῦ δόρατος, τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἀγαπητοῦ ὅπλου τῶν τέκνων τῆς ἐρήμου. Ἔφιπποι Ἄραβες ὁπλαρχηγοὶ ἦσαν οἱ πρῶτοι ἐν ἀναπεπταμένῳ πεδίῳ λογχομαχήσαντες πρὸς τοὺς μικροσώμους μὲν ἀλλὰ πυρετώδεις καὶ ἐκτάκτως ἐπικινδύνους καὶ φοβεροὺς τῆς Ἀνδαλουσίας ταύρους. Εἰς τοὺς ἱσπανοὺς ἱππότας οἵ τινες ἦσαν ἐπ' ἴσης ἀνδρεῖοι καὶ πιστοὶ Χριστιανοί, ἤρεσαν οἱ πρὸς τοὺς ταύρους ἀγῶνες οὗτοι τῶν Ἀράβων. Ἀλλ' οἱ ἱππόται οὗτοι, οἱ συνδέοντες τὴν πρὸς τὰς γυναῖκας ὑπηρετικότητα μετὰ τῆς ἀνδρείας καὶ γενναιότητος, περιώρισαν τὰς ταυρομαχίας ἐν κεκλεισμένοις χώροις — en corso. Ὅτι ἡ θέα τοῦ χεομένου αἵματος ἐν τοῖς ἀγῶσι τούτοις κατέστη ταχέως ἀρεστὴ εἰς λαόν, θεωροῦντα ὡς προγόνους του τοὺς ἀρχαίους Ῥωμαίους, εἶνε εὐεξήγητον καὶ οὐδόλως θαυμαστόν. Μεταξὺ τῶν πρώτων Ἱσπανῶν ταυρομάχων κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους μνημονεύεται ἐν τοῖς χρονικοῖς καὶ ὁ Cid Campeador. Περὶ τὸ ἔτος 1000 μ. Χ. εἰσαχθεῖσα εἰς Ἱσπανίαν αἱ μονομαχίαι εἶχον ἤδη ἑκατὸν ἔτη ὕστερον τοὺς ἰδίους των νόμους καὶ τὰ προνόμια. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα οἱ ἱππόται τῆς παλαίστρας, «caballeros en plaza», ἦσαν ἅμα καὶ οἱ πρῶτοι εὐγενεῖς τῆς χώρας. Ἡ δημοσίᾳ γιγνομένη ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ταύρους ἀγῶσιν ἐπίδειξις τοῦ προσωπικοῦ θάρρους καὶ τῆς ἀνδρείας ἥρμοζεν εἰς τὴν περιωπὴν τοῦ ἱσπανοῦ ἱππότου. Ὁ Κάρολος ὁ πέμπτος, ὅστις ὡς κληρονομήσας τὴν μελαγχολίαν καὶ δυσθυμίαν παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ (Juana la loca) οὔτε ἥρως ἦτο οὔτε φίλος τῶν ψυχαγωγικῶν θεαμάτων, ἐώρτασε τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ μετέπειτα Φιλίππου τοῦ δευτέρου, ἀποτολμήσας νὰ διαβῇ αὐτοπροσώπως διὰ μέσου τῆς παλαίστρας τοῦ Valladolid. Ὁ υἱός, ὡς γνωστόν, μηδαμῶς περιφρονῶν τὰς αἱματοχυσίας, προὐτίμα νὰ βλέπῃ χυνόμενον τὸ αἷμα τῶν αἱρετικῶν, ἐνῷ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ, ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος Φίλιππος, διέκειντο λίαν εὐνοϊκῶς πρὸς τὰς ταυρομαχίας. Ὁ δοὺξ τοῦ Ἀνζού, Γάλλος τὴν καταγωγήν, διὰ συνοικεσίου ἀνελθὼν ἐπὶ τὸν θρόνον τὸν ἱσπανικὸν καὶ βασιλεύσας ὑπὸ τὸ ὄνομα «Φίλιππος ὁ πέμπτος», εἰσήγαγεν εἰς Ἱσπανίαν ἤδη γαλλικὰ καὶ κατεφρόνει τοῦ «βαρβαρικοῦ ἐθίμου» τῶν ταυρομαχιῶν. Μετ' αὐτοῦ συναπεσύρθη καὶ σύμπασα ἡ τάξις τῶν εὐγενῶν ἐκ τῆς παλαίστρας, ἥτις ἤδη ἔμεινε πλέον εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ὄχλου, καὶ οὕτω ἀπέβαλε τὸν εὐγενῆ καὶ ἱπποτικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα, διότι ἀντὶ τῶν εὐπατριδῶν ἤρχισαν πλέον οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ταυρομάχοι νὰ διαδραματίζωσι μέγα πρόσωπον εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους. Ἐκ τῶν ταυρομάχων τούτων τῶν ἐκ τοῦ ὄχλου μεγίστην φήμην ἐκτήσατο ὁ Φραγκίσκος Ῥομέρος, ὅστις μὲ μόνον τὸ ξίφος ἀντεπεξῆλθε πρῶτος πεζῇ κατὰ τοῦ ἐξηγριωμένου ταύρου, ὡς μόνην ἀσπίδα ἔχων ἐρυθρὰν ὀθόνην — muleta. Φερδινάνδος ὁ ἕβδομος, ὅστις περισσότερα ἔπραξεν ὑπὲρ τῶν ταύρων ἢ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ του, ἵδρυσεν ἐν Σεβίλλῃ ἀνωτάτην τινὰ σχολὴν τῆς ταυρομαχικῆς τέχνης, ἐν ᾗ ὁποίᾳ σχολῇ διέπρεψαν ὡς «καθηγηταὶ» ὁ Κάνδιδος καὶ ὁ Μόντες, διάσημοι ταυρομάχοι, φονεύσαντες ἑκάτερος πολλὰς ἑκατοντάδας ταύρων ἐν τῇ παλαίστρᾳ, πρὶν ἢ ἀφιχθῶσιν εἰς τὴν ὑψηλὴν ταύτην θέσιν τῆς καθηγεσίας. Οἱ καθηγηταὶ οὗτοι ὑπήγαγον εἰς σύστημα ὅλους τοὺς κανόνας, οἵτινες ὤφειλον νὰ ἰσχύωσιν ἐν ταῖς ταυρομαχίαις, καὶ πρὸ πάντων ἤγαγον εἰς τάξιν τὴν κατὰ τὸ διάστημα τῶν αἰώνων προκύψασαν παράδοσιν. Ἡ ταυρομαχικὴ αὐτῶν τέχνη, «Arte di torear» σώζει καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὅλην τὴν αὐθεντίαν καὶ ὅλον τὸ κῦρός της. Διὰ τῆς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως, ἧς ἠξιοῦντο αἱ ταυρομαχίαι παρὰ τοῦ βασιλέως, παρεκινήθησαν καὶ πάλιν οἱ εὐγενεῖς νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους, ὁ δὲ Μόντες ἠρίθμει μεταξὺ τῶν μαθητῶν του καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν πρώτων εὐπατριδῶν τῆς χώρας. Ἡ δούκισσα τῆς Μεδίνης, Coeli, ἠξιώθη μάλιστα τῆς τιμῆς νὰ προεδρεύσῃ τότε μιᾶς Corrida de toros, ἐν ᾗ οἱ μαχόμενοι ἦσαν πάντες οἰκοσημοφόροι.

Σήμερον ἐν Ἱσπανίᾳ ὁ διάσημος καὶ περικλεὴς ταυρομάχος ἀπολαύει ὅλως διαφόρους τιμὰς ἢ οἱ κάτοχοι καὶ ἰδιοκτῆται ἀρχαίων οἰκοσήμων. Χρυσὸς καὶ δάφνη, πλοῦτος καὶ δόξα καὶ ἀγάπη καὶ εὔνοια προσφέρονται αὐτῷ δαψιλῶς ὑπὸ ὑψηλῶν καὶ ὑψηλοτάτων προσώπων, διότι ὁ πρῶτος ταυρομάχος, «Primo Torero», εἶνε διὰ τὴν Ἱσπανίαν, ὅ,τι διὰ τὰ ἄλλα κράτη ὁ πρῶτος ὑψίφωνος, «Primo tenoro», ἢ οἷος δήποτε ἄλλος καλλιτέχνης πρώτης τάξεως. Οἱ περίφημοι ταυρομάχοι Πέππε Ἶλλος, Χικλανέρος καὶ Λαγαρτίγιος ἀκούονται ἐν Ἱσπανίᾳ ὡς ἀλλαχοῦ ὁ Λίσστ, ὁ Αἰμίλιος Δεβριέντ, ὁ Ῥόσσης κτλ. Ὁ νεκρὸς τοῦ Χικλανέρου ἦτο ἐπὶ δύο ἡμέρας ἐκτεθειμένος δημοσίᾳ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ. Τὴν ὑπὸ ὀκτὼ ἵππων συρομένην δημοσίαν νεκροφόρον ἅμαξαν ἠκολούθουν 150 ἕταιραι ἅμαξαι, ἐξ ὧν τινες ἀνῆκον εἰς δύο ἱσπανοὺς μεγιστᾶνας, εἴκοσι δὲ χιλιάδες ἀνθρώπων ἠκολούθουν τὴν κηδείαν τοῦ διασήμου ταυροκτόνου πεζῇ! Ὅτε δὲ πρό τινων ἐτῶν ὁ Λαγαρτίγιος, ἕτερος περικλεὴς ταυρομάχος, ἐκήδευε τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον μετ' ἀνηκούστου πομπῆς καὶ μεγαλοπρεπείας, σύμπασα ἡ ἐπαρχία τῆς Κορδόβης συνεπένθησεν αὐτῷ. — Ἕτερον παράδειγμα περὶ τῆς δόξης, ἧς ἀπολαύουσι τὴν σήμερον ἐν Ἱσπανίᾳ οἱ ταυρομάχοι εἶνε τὸ ἑξῆς: Ὅτε ὁ στρατηγὸς Πρὶμ μετὰ τὴν ἐν Ἀκολέᾳ μάχην εἰσῆλθεν θριαμβευτικῶς εἰς Μαδρίτην, αἱ ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγήσεις τοῦ πλήθους ἀπηυθύνοντο μᾶλλον πρὸς τὸν ἀκολουθοῦντα τὴν θριαμβευτικὴν πομπὴν διάσημον ταυρομάχον Πέππε Ἶλλον ἢ πρὸς αὐτὸν τὸν θριαμβεύοντα ἥρωα τῆς νίκης, τὸν στρατηγόν.

Πᾶσα πόλις ἐν Ἱσπανίᾳ ἔχουσα μετρίαν τινὰ σπουδαιότητα ἔχει τὴν παλαίστραν της διὰ τὰς ταυρομαχίας,

ὅπως ἔχει καὶ τὸ κωδωνοστάσιόν της καὶ τὸ δημαρχεῖόν της. Ἡ ἐσχάτως ἐν Ronda ἐκ γρανίτου ἱδρυθεῖσα θεωρεῖται ὡς ἡ μεγίστη καὶ λαμπροτάτη πασῶν. Μία τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ περιφημοτάτων εἶνε ἀναμφισβητήτως ἡ τῆς Σεβίλλης. Ἡ διὰ τὰς ταυρομαχίας παλαίστρα (Plaza de toros) τῆς Σεβίλλης χωρεῖ 12,000 θεατῶν, ἡ δὲ τῆς Μαδρίτης 20,000. Ἀμφότεραι εἶναι ἐκτισμέναι ἐν σχήματι οὐχὶ ἐντελῶς κυκλικῷ ἀλλὰ ἐλλειψοειδεῖ. Ὁ ἔσω χῶρος τῆς ἐν Μαδρίτῃ παλαίστρας ἔχει μῆκος 120 μέτρων καὶ πλάτος 90 μέτρων.

Οἱ ἱσπανικοὶ ταῦροι ἦσαν καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα περίφημοι ὡς θυμοειδεῖς καὶ φιλόμαχοι. Ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν Ἱσπανίᾳ ὑπὲρ τὰ τριακόσια ταυροτροφεῖα, ἔνθα οἱ διὰ τοὺς ἀγῶνας προωρισμένοι ταῦροι ἐκτρέφονται καὶ ἀναπτύσσονται. Ἐν Ἀνδαλουσίᾳ θεωροῦνται ὡς οἱ ἄριστοι ταῦροι οἱ τοῦ δουκὸς τῆς Ὀσούνιας, ἐν δὲ τῇ Καστιλίᾳ οἱ τοῦ δουκὸς τῆς Οὐεραγούης. Οἱ ταῦροι αὐξάνουσιν ἐκεῖ ἐν πληρεστάτῃ ἐλευθερίᾳ εἰς χλοεροὺς καὶ ἀναπεπταμένους λειμῶνας, εἶναι δὲ διὰ τὴν ἀγριότητά των λίαν ἐπίφοβοι καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ποιμένας, οἵτινες μεταχειρίζονται ἰδιαιτέραν τινὰ καλῶς ἐκγεγυμνασμένην ἀγέλην βοῶν, ὅπως μετάγωσι τοὺς ταύρους ἀπὸ τῆς μιᾶς νομῆς εἰς τὴν ἄλλην. Ἡ ἀγέλη αὕτη ἀποτελεῖται ὑπὸ μεγάλων, ἰδίᾳ πρὸς τοῦτο γεγυμνασμένων βοῶν, οἵτινες ἐκτελοῦσι καθήκοντα ποιμενικῶν κυνῶν, ἐν ἀνάγκῃ δὲ προστατεύουσι τοὺς ποιμένας ἀπὸ τῶν κερατισμῶν τῶν ταύρων.

Οὐχὶ πάντες οἱ ταῦροι, οἱ ἀνατρεφόμενοι διὰ τοὺς ἀγῶνας, εἶναι κατάλληλοι διὰ τὴν παλαίστραν, ἀλλ' ἐκεῖνοι μόνον, ὧν ἡ γενναιότης καὶ ἡ ἀγριότης ἐδοκιμάσθη πρότερον καὶ εὑρέθη ἐπαρκής. Ἡ δὲ δοκιμασία αὕτη γίνεται διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου καὶ ὀνομάζεται tienta. Καὶ μεταξὺ τῶν ταύρων ὑπάρχουσιν ἥρωες, ὧν γράφεται ἡ βιογραφία καὶ ἐξυμνοῦνται τὰ κατορθώματα, ὡς λ. χ. ὁ περίφημος ταῦρος «Señorito» ὁ νικήσας βεγγαλικὴν τινα τίγριν, καὶ ὁ «Caramelo» ὁ νικήσας λέοντα ἐν τῇ παλαίστρα τῆς Μαδρίτης, εἶτα δὲ λέοντα καὶ τίγριν συγχρόνως. Ἡ ἀξία ἑνὸς μαχίμου ταύρου ἀνέρχεται εἰς 1000—2500 φράγκα, ἡ ἡλικία του δὲ ὀφείλει νὰ εἶνε οὐχὶ μικροτέρα τῶν τεσσάρων, οὔτε μεγαλητέρα τῶν ὀκτὼ ἐτῶν. Τὸ δέρμα του πρέπει νὰ εἶνε στιλπνὸν καὶ μεταξοειδές, ἡ οὐρὰ μακρὰ καὶ πολύτριχος, τὰ κέρατα μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ ἐν ταῖς ῥίζαις, μελανίζοντα τὸ χρῶμα καὶ αἰχμηρὰ εἰς τὰ ἄκρα, οἱ πόδες λεπτοί, τὰ ὦτα εὐκίνητα, αἱ δὲ χηλαὶ βραχεῖαι καὶ στρογγυλωταί. Ἕκαστος ταῦρος μίαν μόνην φορὰν ἐν τῷ βίῳ του ἀγωνίζεται ἐν τῇ παλαίστρᾳ.

«Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ταυρομαχίας» λέγεται ἐν Ἱσπανίᾳ «δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε εὐγενεῖς, οὔτε ἀγενεῖς, οὔτε ἀστοὶ οὔτε χωρικοὶ — ὑπάρχουσι μόνον Ἱσπανοί. Ἡ «ἑορτὴ τῶν ταύρων» (Fiesta de toros) δὲν εἶνε μόνον ἁπλῆ ψυχαγωγία, ἀλλ' εἶνε ἡ ἐκδήλωσις τοῦ πνεύματος σύμπαντος τοῦ ἱσπανικοῦ λαοῦ.»

Ἡ ἐντύπωσις, ἣν ἀποκομίζει ἐκ τῆς ταυρομαχίας ὁ μὴ συνειθισμένος καὶ μηδεμίαν ἡδονὴν εἰς τὰ αἱματηρὰ θεάματα αἰσθανόμενος ξένος, εἶνε φυσικῷ τῷ λόγῳ ὅλως διάφορος. Ὅσῳ καλλιτεχνικῶς, μάλιστα δὲ καὶ δραματικῶς καὶ ἂν διαμορφῶνται ἔνια μέρη τοῦ ὅλου θεάματος, δὲν δύναται ὅμως ὁ φιλοδίκαιος καὶ εὐγενὴς τὴν καρδίαν θεατὴς νὰ μὴ ἐγκαταλίπῃ τὸ θέατρον τοῦτο μετά τινος ταραχῆς καὶ ἀγανακτήσεως. Τὸ περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνος ἐνδιαφέρον ἡμῶν ἀπόλλυται ἢ καταβιβάζεται εἰς κτηνώδη διασκέδασιν, προσβαλλομένου τοῦ αἰσθήματος τὴν δικαιοσύνης. Ὁ ἀγὼν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ταῦρον παριστᾷ ἡμῖν τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον τῆς νοημοσύνης, τῆς εὐστροφίας καὶ τῆς πανουργίας κατὰ τῆς ὑλικῆς καὶ ἀλόγου ἰσχύος. Παρακολουθοῦμεν τὸν ἀγῶνα τοῦτον μετὰ συντόνου προσοχῆς, μετ' αὐξανομένου ὁλονὲν ἐνδιαφέροντος, μάλιστα δὲ καὶ μετὰ θαυμασμοῦ ἐν ὅσῳ τὰ πνευματικὰ ἐκεῖνα τοῦ ἀνθρώπου πλεονεκτήματα δὲν ἐξαχρειοῦνται μετατρεπόμενα εἰς διαβολικὴν πανουργίαν καὶ μοχθηρίαν, καθὼς λ. χ. ὅταν διατέμνωνται αἱ ἀρθρώσεις τῶν γονάτων τοῦ ὑποκύψαντος εἰς τὸν ἀγῶνα ταύρου «πρὸς τιμωρίαν» τῆς ἀνανδρίας του, ἢ ὅταν ἀπολύεται καὶ παρορμᾶται ὁλόκληρον στίφος ἐξηγριωμένων θηρευτικῶν κυνῶν κατὰ τοῦ ταύρου, ὅστις διατρυπᾷ αὐτοὺς διὰ τῶν κεράτων καὶ ἐκσφενδονίζει εἰς τὸν ἀέρα. Καὶ αὗται μὲν αἱ εἰς προτέρους χρόνους συνήθεις «τιμωρίαι» τοῦ ἀπαυδῶντος εἰς τὸν ἀγῶνα ταύρου κατηργήθησαν ἤδη κατὰ μέγα μέρος.

Πικαδόροι (λογχοφόροι ἱππεῖς) καὶ ὑπηρέται μετὰ ἡμιόνων.

Ἀλλ' ἑτέρα τις σκληρότης καὶ ἀσπλαγχνία δὲν δύναται νὰ λείψῃ ἐκ τῶν αἱματηρῶν τούτων θεαμάτων: ἡ ὀδυνηροτάτη θανάτωσις τῶν εἰς τὰς ταυρομαμίας χρησιμοποιουμένων ἵππων. Εἰς ἕκαστον τοιοῦτον ἀγῶνα ἀποκτείνονται τοὐλάχιστον ἓξ ἕως ὀκτὼ ταῦροι καὶ 20—30 ἵπποι θανατοῦνται ὑπὸ τῶν ταύρων. Εἶνε φρικῶδες τὸ

Χοῦλος (Chulo) ἐρεθίζων τὸν ταῦρον διὰ τοῦ μανδύου.

θέαμα τῶν δυστυχῶν τούτων ἵππων συρόντων τὰ ἔντερά των, χυνόντων ποταμοὺς αἱμάτων, ἀγωνιζομένων ἀπελπιστικῶς νὰ διαφύγωσι τὴν ἐπίμονον καταδίωξιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τέλος ὑποκυπτόντων εἰς τὸν ὀδυνηρότατον θάνατον. Ὁ ἥρως τοῦ ἀγῶνος μεταξὺ τῶν ζώων εἶνε καὶ μένει ὁ ταῦρος, καὶ πρὸς τοῦτον μόνον εἶνε ἐστραμμένη ἡ προσοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν θεατῶν.

Ὅταν πρόκηται νὰ γίνῃ ταυρομαχία, ὁλόκληρος ἡ πόλις εὑρίσκεται εἰς διηνεκῆ καὶ ζωηροτάτην κίνησιν. Τὸ διὰ τὰς ταυρομαχίας ἀμφιθέατρον τῆς Μαδρίτης χωρεῖ, ὡς εἴπομεν, 20,000 θεατῶν, οὐδεμία δὲ θέσις μένει κενή. Πολλὰς ὥρας πρὸ τοῦ θεάματος ἀπειράριθμον πλῆθος πληροῖ τὰς ὁδούς, πεζῶν, ἐφίππων, ἐν ἁμάξαις ὀχουμένων, ἀνδρῶν γυναικῶν καὶ παιδίων. Ἡ θέα τοῦ ἀκαταπαύστως κινουμένου, σπεύδοντος, συνωστιζομένου καὶ συμπιεζομένου τούτου πλήθους, ὅπερ κατέχεται ὁλόκληρον ὑπὸ ἑνὸς μόνου πόθου τὴν ἡμέραν ταύτην, μένει ἀλησμόνητος εἰς τὸν ξένον θεατήν. Ἡ ἀτομικότης ἀφανίζεται, καὶ τὸ δημόσιον ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ μίαν μόνην προσωπικότητα, βλέπουσαν μὲ μυρίους ὀφθαλμούς, κινουμένην μὲ μυρίους πόδας, κινοῦσαν μυρίας χεῖρας, ἀναπνέουσαν, γελῶσαν, φλυαροῦσαν καὶ κραυγάζουσαν διὰ μυρίων στομάτων. Ἡ ὡρισμένη διὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ θεάματος ὥρα παρῆλθεν ἤδη καὶ τὸ πλῆθος ἀνυπομονεῖ, ποδοκροτεῖ, συρίττει, κραυγάζει, ὠρύεται, ἀναγκάζει τὴν μουσικὴν νὰ παύσῃ, διότι θέλει νὰ ἴδῃ αἵματα. — Ἐπὶ τέλους ἡ μουσικὴ βροντωδῶς παιανίζουσα ἀναγγέλλει τὴν ἔναρξιν τῆς πομπῆς «Cuadrilla», ἥτις ἀποτελεῖται ἐξ ὅλου τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ προσωπικοῦ τοῦ θεάματος, ἀνθρώπων τε καὶ ἵππων, καὶ ἥτις ἤδη βραδέως καὶ πανηγυρικῶς παρουσιάζεται κατὰ τὴν ἀνέκαθεν νενομισμένην τάξιν, διότι ὁ Ἱσπανὸς εἶνε δοῦλος τῆς ἐθιμοταξίας. Ὁσάκις ἡ ταυρομαχία γίνεται ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἰδιαιτέρας τινὸς ἐθνικῆς ἑορτῆς, ἐπὶ τῇ γεννήσει βασιλόπαιδος, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ νίκης τινὸς κτλ., προηγοῦνται τῆς πομπῆς ἔφιπποι κήρυκες, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ ἁμάξης πολυτελῶς κεκοσμημένης, μετὰ τῶν «ἱπποτῶν τῆς παλαίστρας». Ἄλλως προπορεύεται τὸ πεζικὸν σῶμα τῶν ταυρομάχων ἔχον ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς τρεῖς Espadas εἴτε Ματαδόρους (ἐκ τοῦ matare = φονεύειν), ἐξ ὧν ὁ νεώτερος ἐν τῷ μέσῳ ὁ δὲ πρεσβύτατος δεξιά. Μετὰ τούτους ἀκολουθεῖ ὁ sobresaliente (ἀντικαταστάτης τοῦ τυχὸν τραυματισθησομένου). Πάντες δὲ οἱ ταυρομάχοι φοροῦσι τὴν ἐκ παραδόσεως παρειλημμένην, ἀρχαίαν ἀνδαλουσιακὴν στολήν: ἤτοι ποικιλόχρουν, στενὸν περιστήθιον φόρεμα ἐξ ἀτλαζίου, βραχείας, μέχρι τῶν γονάτων καθικνουμένας καὶ στενὰς περισκελίδας, ἀμφότερα πλουσίως κεκοσμημένα διὰ χρυσῶν παρυφῶν, πορπῶν, χρυσοπετάλων καὶ ἀραβικῶν ποικιλμάτων, πλατείας μεταξωτὰς ταινίας περὶ τὸν ὦμον,

Πικαδόρος ἐμπηγνύων τὴν λόγχην εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ταύρου.

λευκὰς δὲ ἢ ῥοδόχρους περικνημίδας· τὴν κεφαλὴν καλύπτει ἡ «Montera», ἰδιόρρυθμόν τι εἶδος σκούφου ἐκ μέλανος ὑφάσματος μετὰ μελαίνων παρυφῶν. Ἐπὶ τοῦ τραχήλου κρέμαται τὸ σῆμα τὸ ταυρομάχων, τὸ «Moño», βραχὺς καὶ στερεῶς πεπλεγμένος πλόκαμος. Ζωγραφικώτατα δὲ ἀπὸ τῶν ὤμων κρέμαται ὁ πολύτιμος μανδύας ἐκ χρωματιστοῦ ἀτλαζίου ἢ ἐκ βαρείας μετάξης.

Τοὺς Ματαδόρους ἀκολουθοῦσιν οἱ Βανδεριλλιέροι καὶ οἱ Χοῦλοι, τούτοις δὲ ἕπονται οἱ Πικαδόροι, οἱ ἔφιπποι μαχηταὶ μὲ τὰ μακρὰ καὶ ἀγκυστροειδῶς ἀπολήγοντα δόρατα. Ἡ ἀκολουθία, τοῦτ' ἔστιν οἱ ὑπηρέται καὶ οἱ ἐξευγμένοι ἡμίονοι, οἱ προωρισμένοι διὰ νὰ ἀπομακρύνωσι τὰ φονευθέντα ζῶα ἐκ τῆς παλαίστρας, περατοῦσι τὴν ὅλην πομπήν.

Μετὰ σαλπίγγων καὶ μουσικῆς περιπορεύεται ἡ πομπὴ ἅπαξ τὴν παλαίστραν μὲ βῆμα βραδὺ καὶ σταματῶσα πρὸ τοῦ θεωρείου τοῦ διοικητοῦ χαιρετίζει. Ἐκ τοῦ θεωρείου ῥίπτεται μία κλεὶς τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἔφιππός τις δικαστικὸς ὑπάλληλος, ὁ «Alguazil», καὶ ἀνοίγει δι' αὐτῆς τὸν σταῦλον τῶν ταύρων, «Toril». Πάντες οἱ μὴ ἔχοντες ἀμέσως ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα ἀπομακρύνονται ἤδη ἐκ τῆς παλαίστρας. Οἱ ταυρομάχοι, κατὰ παράγγελμα τοῦ πρώτου Ματαδόρου, παρατάσσονται· δύο Πικαδόροι τάσσονται δεξιόθεν τοῦ σταύλου τῶν ταύρων εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπ' αὐτοῦ· μετὰ τοὺς Πικαδόρους, ὡσαύτως εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ σταύλου, τοποθετοῦνται οἱ Ματαδόροι, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Τὸ δεξιὸν μέρος μένει ἐλεύθερον. Καὶ πάλιν ἠχεῖ βροντωδῶς ἡ μουσική, καὶ αἴφνης ἡ θύρα τοῦ σταύλου ἀναπετάννυται. Ὁ ταῦρος, ὅστις ἔμενε κεκλεισμένος ἐν

Ὁ ταῦρος κερατίζων τὸν ἵππον Πικαδόρου.

τῷ σκότει ἐπὶ 24 ὥρας τοὐλάχιστον, ἐξορμᾷ ἐκ τοῦ σταύλου· εἰκῇ, μὲ ταχέα πηδήματα, περιγράφει ἀκανόνιστόν τι τόξον, καὶ αἴφνης πάλιν σταματᾷ· εἶνε τεθαμβημένος ὑπὸ τοῦ φωτός, συγκεχυμένος ὑπὸ τοῦ πολλαπλοῦ θορύβου ὅστις ἐκκωφαίνει αὐτὸν πανταχόθεν· ὁ μέλας καὶ σπινθηροβολῶν ὀφθαλμός του ζητεῖ νὰ διακρίνῃ· εἶτα κλίνει τὴν κεφαλὴν μὲ τὰ μακρὰ καὶ αἰχμηρὰ κέρατα, καὶ φαίνεται ἑτοιμαζόμενος διὰ τὴν ἐπίθεσιν.

Ἤδη πλησιάζουσιν οἱ Χοῦλοι, ἐρεθίζοντες, ταράσσοντες διὰ κραυγῶν καὶ προκαλοῦντες αὐτὸν διὰ τοῦ συρομένου χρωματιστοῦ μανδύου των. Εἷς ἐξ αὐτῶν συμπτύσσει αὐτὸν ὡς οὐρὰν ταῶνος πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἐξηρεθισμένου ἤδη ταύρου. Ἕτερός τις ἵσταται εἰς σμικροτάτην ἀπὸ τοῦ ταύρου ἀπόστασιν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὁ ἡπλωμένος μανδύας, τὸν ὁποῖον κρατεῖ ἀπὸ τοῦ περιλαιμίου, κερατιζόμενος ὑπὸ τοῦ ἐφορμῶντος ταύρου ἐνδίδει καὶ ἀφίνει τὸν ταῦρον νὰ τρέχῃ, ἐνῷ ἐκεῖνος μετὰ μεγάλης εὐκινησίας καὶ εὐστροφίας διαφεύγῃ τὴν προσβολὴν καὶ μένει ὄρθιος εἰς τὴν θέσιν του· ἂν δὲ ὁ ταῦρος μεταστραφῇ καὶ ἐφορμήσῃ κατ' αὐτοῦ, ἐκεῖνος μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιδεξιότητος ἐπαναλαμβάνει τὸ τέχνασμα. Τὸν τρόπον τοῦτον ὀνομάζουσιν el capeo a la Veronica. Ἄλλος τις ἐκ τῶν Χούλων ἔτι ἐπιδεξιώτερος καὶ τολμηρότερος ἐκτελεῖ τὸν καλούμενον «galleo», τοῦτ' ἔστι, στρέφει τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἐφορμῶντα ταῦρον καὶ περιμένει ἀταράχως την προσβολήν, ἔχων τὸν μανδύαν ὡς ἀνωτέρω ἡπλωμένον καὶ κρεμάμενον ἀπὸ τῶν ὤμων του· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ὁ ταῦρος κερατίζει τὸν μανδύαν, ἐκεῖνος δι' ἐπιδεξίας κινήσεως πρὸς τὰ πλάγια διαφεύγει τὴν προσβολήν. Ἔτι θαυμαστότερα εἶναι τὰ τολμήματα τῶν κυρίως ταυρομάχων (Toreros). Ἐνῷ ὁ ταῦρος τρέχει μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν ταχύτητα καὶ ὁρμὴν ἐν τῇ παλαίστρᾳ, ὁ εὐκίνητος Τορέρος δι' ἑνὸς πηδήματος ἵσταται ὑπεράνω τῶν κεράτων τοῦ ταύρου καὶ σταματᾷ ὄρθιος εἰς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ ἐδάφους· πολλάκις δὲ μάλιστα ἀντεπεξέρχεται μετὰ θαυμαστῆς τόλμης καὶ ἀπαθείας κατὰ τοῦ ἐφορμῶντος ταύρου, ἐπωφελούμενος δὲ τὴν κινδυνωδεστάτην καὶ κρισιμωτάτην στιγμήν, καθ' ἣν ὁ μανιώδης ταῦρος κύπτει διὰ νὰ κερατίσῃ, πατεῖ μὲ τὸν δεξιὸν πόδα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ταύρου, μεταξὺ τῶν κεράτων καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ἀλτικῆς του κάμακος ἀναπηδᾷ ὑπεράνω τοῦ ἐμμανοῦς ζώου, ὑπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις κραυγὰς τῶν ἐκπλήκτων θεατῶν.

Ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκοῦσιν αἱ ἀναίμακτοι αὗται προσβολαὶ καὶ ὑπεκφυγαί, τὸ θέαμα εἶνε ἐξαίσιον. Ἡ ζωγραφικωτάτη στολὴ τῶν ταυρομάχων, ἡ θαυμασία αὐτῶν εὐστροφία καὶ εὐκινησία ἔτι δὲ καὶ ἡ χάρις ἥτις συνοδεύει ὅλα των τὰ κινήματα, θέλγουσι τὰ ὄμματα καὶ ὀν-

Βανδεριλλιέρος (Ὀϊστοφόρος).

τως ψυχαγωγοῦσι τὸν θεατήν, ἡ δὲ ἀπερίγραπτος τόλμη, ἡ ψυχρότης καὶ ἀταραξία τῆς ψυχῆς ἀπέναντι τοσοῦτον ἐπικινδύνου καὶ ἐξηγριωμένου ἐχθροῦ ἐμβάλλουσιν εἰς θαυμασμὸν καὶ ἔκστασιν. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὸ θέαμα μεταλλάσσει τὸν χαρακτῆρά του. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἑπόμενα ἡ ἀρχὴ αὕτη ἦτο σκιαμαχία. — Μετ' ὀλίγον οἱ λογχοφόροι (Πικαδόροι) μιγνύονται εἰς τὸν ἀγῶνα. Οἱ ἵπποι, ἐφ' ὧν ὀχοῦνται, εἶναι ἐλεεινοὶ καὶ ὁ θάνατός των δὲν σημαίνει μεγάλην ἀπώλειαν. Ὁ Πικαδόρος ἐλαύνει ἔφιππος ἐναντίον τοῦ μαινομένου ταύρου, κεντρίζων ἀνηλεῶς τὸν ἔμφοβον καὶ περιδεῆ ἵππον του καὶ κρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ τὸ μακρόν του δόρυ. Ὁ ταῦρος, ἐξερεθιζόμενος ὑπὸ τῶν Χούλων διὰ τοῦ μανδύου καὶ μὴ δυνάμενος νὰ διατρυπήσῃ αὐτοὺς διὰ τῶν κεράτων, στρέφεται ἤδη κατὰ τοῦ ἵππου. Ὁ ἵππος ὀρθοῦται στηριζόμενος ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, ὁ δὲ ταῦρος κλίνων τὴν κεφαλὴν ἑτοιμάζεται νὰ προσβάλλῃ διὰ τῶν κεράτων· τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Πικαδόρος ἐμπηγνύει τὴν λόγχην τοῦ δόρατός του εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ταύρου. Ἂν τώρα ὁ ἔφιππος λογχοφόρος (Πικαδόρος), βοηθούμενος ὑπὸ ἑνὸς πεζοῦ Τορέρου, ὅστις μὲ τὸν μανδύαν του προσπαθεῖ ν' ἀφελκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ταύρου ἀπὸ τοῦ ἵππου, κατορθώσῃ νὰ στρέψῃ ταχέως τὸν ἵππον του καὶ ν' ἀποφύγῃ τὴν προσβολὴν τοῦ ταύρου, τότε λαμβάνει παρά τινος ὑπηρέτου ἕτερον δόρυ καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν σκηνήν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως συμβαίνει ὥστε κατὰ τὴν πρώτην ἢ τὴν δευτέραν ἐπίθεσιν ὁ ἵππος πίπτει θῦμα· τὰ κέρατα τοῦ ταύρου διατρυπῶσι τὴν κοιλίαν τοῦ δυστυχοῦς ζώου, ὅπερ σύρον τὰ ἔντερα ὡς ὑπερμεγέθη αἱματηρὰν τολύπην τρέχει ἐν ἀγωνίᾳ θανάτου ἀνὰ τὴν παλαίστραν καὶ τέλος κρημνίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ ἐρεθισμὸς καὶ ἡ μανία τοῦ ταύρου εἶνε τοσαύτη, ὥστε πολλάκις μὴ δυνάμενος ἄλλο τι νὰ προσβάλῃ, ἐπανέρχεται πρὸς τὸν ἀγωνιῶντα ἵππον καὶ βυθίζων πάλιν τὰ κέρατά του εἰς τὸ ἡμιθανὲς σῶμα ἐγείρει αὐτὸ εἰς τὸν ἀέρα, ὑπὸ τὸν ἀλαλαγμὸν τοῦ πλήθους. Ὁ Πικαδόρος, ἅμα ὡς ὁ ἵππος του πληγωθῇ καὶ καταστῇ ἀνίκανος εἰς τὸν ἀγῶνα, ἐπιβαίνει ἄλλου ἵππου, τὸν ὁποῖον οἱ ὑπηρέται κρατοῦσιν ἕτοιμον.

Ἓξ ἕως ὀκτὼ λόγχαι ἐμπηγνύονται εἰς τὸν τράχηλον καὶ τὴν ῥάχιν τοῦ ταύρου, καὶ τέσσαρες ἕως ὀκτὼ ἵπποι θανατοῦνται ὑπ' αὐτοῦ, πρὶν ἢ ὁ διοικητὴς δώσῃ τὸ σύνθημα ὅπως οἱ δύο Πικαδόροι καταλίπωσι τὴν παλαίστραν καὶ ἀντικατασταθῶσιν ὑπὸ τῶν Βανδεριλλιέρων (Banderilleros). Banderillas καλοῦνται βελοειδῆ ῥαβδία 65 ἑκατοστομέτρων μήκους, ἔχοντα εἰς τὸ κάτω ἄκρον σιδηροῦν ἄγκιστρον, καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον κεκοσμημένα μὲ ταινίας καὶ πολύχρωμα χαρτία. Τινὰ ἐκ τῶν βελῶν τούτων ἐμπεριέχουσι καὶ πυροτεχνικὰς βελοσφενδόνας (σαμάκια), αἵτινες, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ἄγκιστρον ἐμπηγνύεται εἰς τὸ κρέας τοῦ ταύρου, ἀναφλέγονται καὶ ἐπαυξάνουσι τὴν μανίαν τοῦ πεφοβισμένου ζώου. Ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν βελῶν τούτων ὠνομάσθησαν καὶ οἱ κρατοῦντες αὐτὰ Banderilleros.

Ὁ Ματαδόρος (ταυροκτόνος). Τὸ τελευταῖον κτύπημα.

Οἱ Βανδεριλλιέροι ἀντεπεξέρχονται δρομαῖοι ἐναντίον τοῦ ταύρου καὶ ἐρεθίζουσιν αὐτὸν διὰ κραυγῶν καὶ θορύβου, εἶτα δὲ παρατάσσονται εἰς ὡρισμένην ἀπόστασιν ἐνώπιον αὐτοῦ, κάμπτουσι τὰ γόνατα καὶ ἀνορθοῦνται ἐναλλὰξ στηριζόμενοι εἰς τὰ δάκτυλα τῶν ποδῶν των, καὶ κρατοῦσι τὰ βέλη των ὑψωμένα. Μόλις ὁ ταῦρος ἐφορμήσῃ καὶ κύψῃ τὴν κεφαλὴν ὅπως τοὺς κτυπήσῃ, ἐκεῖνοι ἐμπηγνύουσιν ἀμέσως τὰ βέλη των εἰς ὡρισμένον τι μέρος τοῦ τραχήλου αὐτοῦ καὶ διὰ ταχυτάτης καὶ ἐπιδεξίας κινήσεως διαφεύγουσι τὸ κτύπημα. Οἱ τολμηρότατοι ἐξ αὐτῶν περιμένουσι τὴν προσβολὴν καθήμενοι ἐπὶ καθηκλῶν, ἔχοντες τὰς χεῖρας μὲ τὰ βέλη προτεταμένας, ἢ ἱστάμενοι εὐθυτενῶς ἐπὶ μικροῦ τινος πανίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲν πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῶσιν, ἂν θέλωσι νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἑαυτοῖς τὰς ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγήσεις τοῦ πλήθους. Ὅταν ὁ ταῦρος δεχθῇ εἰς τὸν αὐχένα του τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν βελῶν, τότε εἶνε ὥριμος (aplomado) διὰ νὰ λάβῃ τὸ τελευταῖον κτύπημα ὑπὸ τοῦ ταυροκτόνου (Matador)· τὸ πῦρ αὐτοῦ ἀρχίζει ἤδη νὰ σβέννυται μετὰ τοῦ ἐκρέοντος ἐκ τῶν τραυμάτων του αἵματος, οὐχ ἧττον ὅμως ἐνίοτε εἶνε ἀκριβῶς ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ φοβερώτατος καὶ κινδυνωδέστατος.

Ὁ διοικητὴς δίδει τὸ σύνθημα πρὸς ἀποχώρησιν τῶν Βανδεριλλιέρων· τὸ σύνθημα τοῦτο εἶνε καὶ τὸ σύνθημα τοῦ θανάτου διὰ τὸν ταῦρον. — Ἤδη παρουσιάζεται ὁ Ματαδόρος, ὁ ἀνώτατος τῶν ταυρομάχων. Οὗτος κρατεῖ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὸ κοπτερόν του ξίφος, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ μικρὰν ῥάβδον, ἀπὸ τῆς ὁποίας κρέμαται πορφυρόχρουν ὕφασμα καλούμενον muleta. Χαιρετίζει, ῥίπτων τὸν μέλανα σκοῦφον του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὸ θεωρεῖον τοῦ διοικητοῦ, ὁρκίζεται ὅτι θὰ ἐκπληρώσῃ τὸ καθῆκόν του καὶ ἀντεπεξέρχεται κατὰ τοῦ ταύρου. Μὲ τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν προσελκύει τὴν προσοχὴν τοῦ ταύρου καὶ ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ κάμνῃ στροφὰς καὶ κλίσεις τοῦ αὐχένος, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἐπωφελούμενος τὴν κατάλληλον στιγμὴν καταφέρει αὐτῷ τὸ τελευταῖον κτύπημα τοῦ θανάτου. Μόνον κατὰ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ὁ ταῦρος κύπτει, ὀφείλει νὰ κατενεχθῇ αὐτῷ τὸ τελευταῖον κτύπημα. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἄκρα προσοχὴ καὶ ἐπιδεξιότης. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην πρᾶξιν τοῦ θεάματος ὁ Ματαδόρος ἐπιδεικνύει ὅλην του τὴν τέχνην καὶ τὴν ἀνδρείαν. — Ἀπαθῶς καὶ ἀταράχως μειδιῶν κινεῖ τὴν πορφυρᾶν σημαίαν πρὸ τῶν ὀμμάτων

τοῦ μανιώδους ταύρου, ὡσανεὶ παίζων μετὰ παιδίου. Ἔπειτα ἐπέρχεται μία στιγμὴ καθ' ἣν ἀμφότεροι, ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ θηρίον, ἀκίνητοι μετροῦσιν ἀλλήλους διὰ τῶν βλοσυρῶν βλεμμάτων. Οἱ θεαταὶ κρατοῦσι τὴν ἀναπνοήν των — οὐδὲ γρῦ ἀκούεται μεταξὺ τοῦ πλήθους . . . . . Αἴφνης ὁ ταῦρος ἐφορμᾷ πρῶτος, πλήρης ἀπεριγράπτου μανίας. Ἀμέσως ἀνατινάσσεται εἰς τὸν ἀέρα στίλβον καὶ λαμποκοποῦν τὸ ξίφος τοῦ Ματαδόρου, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ θανασίμως πληγεὶς κρημνίζεται ὁ ταῦρος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Τώρα πλέον ἐκρήγνυται ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ πλήθους. Ἐκ μυρίων λαρύγγων ἠχεῖ ζητωκραγούμενον τὸ ὄνομα τοῦ ἥρωος, καὶ πανταχόθεν προσίπτανται αὐτῷ ἄνθη, δάφναι, πορτοκάλλια, πῖλοι, ῥιπίδια, πολύτιμα κοσμήματα, τσιγάρρα, μαντίλια καὶ — φιλήματα πλαστά, τὰ ὁποῖα ὁ ἥρως ἀρκεῖ μόνον νὰ νεύσῃ ὅπως μεταβάλῃ εἰς γνήσια καὶ ἀληθινὰ . . . .

Κ. Β.

ΕΝ ΤΗ ΕΞΟΧΗ.

(Συνέχεια.)

3.

Τὸ πραγματικῶς ἄνετος ἡ κατοικία, τὴν ὁποίαν ἐνοικίασεν ἡ οἰκογένεια Τέρνιγγ. Τὸ οἴκημα συνίστατο ἐκ τριῶν δωματίων, ἐξ ὧν τὰ δύο μόνον εἶχον ἐνοικιάσει. Τὸ δωμάτιον τοῦ ὕπνου ἦτο ἀρκετὰ μικρὸν καὶ ἱκανῶς πνιγηρόν, ἀλλὰ τὸ ἕτερον δωμάτιον ἦτο ἀρκούντως εὐρύχωρον καὶ πολὺ ἁπλοῦν, εἰ καὶ μετά τινος καλαισθησίας ἠυτρεπισμένον. Ἡ ὀροφὴ βεβαίως ἦτο πολὺ ταπεινή, τὰ δὲ παράθυρα ἦσαν ὁμολογουμένως τοιαῦτα, ὥστε οὔτε ν' ἀνοιχθῶσιν ἠδύναντο οὔτε ἐπέτρεπον τὴν θέαν τῶν ἔξω καλλονῶν τῆς φύσεως: ἀλλὰ εἰς τὴν ἐξοχὴν δὲν πρέπει τις νὰ ἔχῃ πολλὰς ἀπαιτήσεις. Ὁσάκις ὁ καιρὸς ἦτο ὡραῖος, ἠδύνατό τις νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ ὕπαιθρον.

Ἡ κατοικία εἶχε καὶ μικρόν τινα κῆπον, ἔνθα ἐφύοντο ὀλίγαι κράμβαι, μερικαὶ ῥοδωνιαὶ καὶ τρεῖς ἀνάπηροι μηλέαι, συνδεδεμέναι μὲ σχοινία, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐκρέμαντο πλυμένα ἀσπρόρρουχα. Ἐκτὸς τούτου ὑπῆρχε καὶ μεγάλη τις αὐλή, ἐντὸς τῆς ὁποίας τὰ παιδία ἠδύναντο νὰ ἀνασκάπτωσι τὴν ἄμμον καὶ νὰ παίζωσι μὲ τὰς χῆνας καὶ μὲ τοὺς χοίρους, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς αὐλῆς ὑπῆρχε μία λεκάνη, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ αἱ ἀγελάδες ἀπεστρέφοντο, ἥτις ὅμως ἔκειτο ἐν καταλληλοτάτῃ θέσει διὰ νὰ πίπτωσιν ἐν αὐτῇ τὰ παιδία. Πάντα ταῦτα ὁμοῦ ἀπετέλουν τὰ κυριώτατα θέλγητρα τῆς ἐξοχῆς.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἡ κυρία Τέρνιγγ ἀπήλαυεν ἀπλήστως τὰς ἡδονὰς ταύτας τοῦ ἐξοχικοῦ βίου, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἤρχισε νὰ εὑρίσκῃ ὅτι ἦτο πληκτικῶς ἀνιαρόν, νὰ μένῃ ὅλως διόλου μόνη μὲ τὸ ἐργόχειρόν της καὶ νὰ μετακινῆται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον τοῖχον διὰ νὰ εὑρίσκῃ ὀλίγην σκιάν, χωρὶς καμμίαν ἄλλην διασκέδασιν εἰ μὴ νὰ προσέχῃ διηνεκῶς μήπως τὰ παιδία κρημνισθῶσιν εἰς τὸ ῥυπαρὸν ὕδωρ τῆς λεκάνης ἢ δηχθῶσιν εἰς τοὺς πόδας ὑπὸ τῶν χηνῶν.

Ἡ ὑπηρέτρια περιεφέρετο μὲ ὄψιν τοσοῦτον πεισματώδη, ὡς ἂν εἰ εὑρίσκετο εἰς τὴν φοβερωτάτην ἀγανάκτησιν διότι ἐγεννήθη εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον. Ἡ χωρικὴ γραία, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκεν ἡ οἰκία, ἦτο ἐντελῶς κωφή, ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς ἦτο μέχρι φανατισμοῦ θεοσεβὴς γέρων, καὶ εἶχεν ἤδη δοκιμάσῃ νὰ προσηλυτίσῃ καὶ τὴν κυρίαν Τέρνιγγ. Ὅτε ὅμως ἐνόησεν ὅτι τὸ κήρυγμά του εὕρισκεν ἐνταῦθα τόσον κωφὰ ὦτα, ὅσον τὰ τῆς γυναικός του, ἀπέστη πάσης νέας ἀποπείρας καὶ ἐδείκνυεν ἔκτοτε πρὸς τὴν εὐγενῆ κυρίαν σιωπηλὴν περιφρόνησιν.

Ἡ μεγαλητέρα χαρὰ τῆς κυρίας Τέρνιγγ ἦτο ἡ ἑσπερινὴ ἄφιξις τοῦ συζύγου της· ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ χαρὰ δὲν ἦτο ἀμιγής, διότι τὸ πρόσωπον τοῦ Τέρνιγγ ἐγίνετο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν μακρότερον καὶ σκυθρωπότερον.

«Εἶσαι ἄρρωστος, ἀγαπητέ μου σύζυγε;» ἠρώτησεν ἑσπέραν τινὰ ἡ κυρία Τέρνιγγ.

«Ἄρρωστος δὲν εἶμαι ἀλλὰ ἀπηλπισμένος.»

«Πιστεύεις μὲ τὴν ἀλήθεια, ὅτι θὰ χάσῃς τὴν θέσιν σου, διότι μίαν μόνην φορὰν ἦσουν λιγάκι . . .;»

Ὁ Τέρνιγγ ἐδάγκασε τὰ χείλη του καὶ ἤρχισε νὰ παίζῃ ἐν ταραχῇ μὲ τὸ κονδυλομάχαιρόν του.

«Δὲν εἶναι μόνον ἡ θέσις» ἀπήντησεν «ἀλλὰ ἐν γένει δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐννοήσω πῶς θὰ τὰ βγάλωμε πέρα. Δὲν ἐπέρασεν ἀκόμη οὔτε τὸ ἥμισυ τοῦ μηνός, καὶ τώρα ἔχουμεν ἐξοδεύσει ὄχι μόνον τὸ μηνιαῖόν μου, ἀλλὰ καὶ κάτι παραπάνω.»

«Πρέπει νὰ δανεισθῇς χρήματα.»

«Εἰς ἐμὲ δὲν δίδει κανεὶς χρήματα δανεικά.»

«Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ θεῖός μας, ὁ Πέτρος;»

«Ὁ θεῖος μὲ ἐβοήθησε πολλὲς φορὲς καὶ δὲν εἰμπορῶ πλέον νὰ τὸν ἐνοχλήσω.»

«Θὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν φοράν. Νὰ σοῦ 'πῶ μιὰ ἰδέα ποῦ μοῦ ἦλθε; Ὁ καϋμένος ὁ θεῖος θὰ ὑποφέρῃ φοβερὰ ἀπ' αὐτὴ τὴ ζέστη, καθὼς μάλιστα εἶνε σωματώδης. Ξέρεις λοιπὸν τί νὰ κάμουμε; Νὰ τὸν καλέσωμεν ἐδῶ στὴν ἐξοχή τὴν ἐρχομένη κυριακή, καὶ νὰ καλέσωμε καὶ τὴν Κογκόρδια μαζῇ μὲ τὸν θεῖον.»

«Καὶ τί θὰ μᾶς ὠφελήσῃ αὐτό;»

«Πολύ, πολύ. Θὰ τὸν περιποιηθοῦμε ἐδῶ ἔξω μὲ ὅλα μας τὰ δυνατά, καὶ ὅταν ὁ γέρων εὑρεθῇ εἰς τὴν καλητέραν του διάθεσιν, τότε κάθημαι κοντά του καὶ τὸν γλυκοκυττάζω μέσα στὰ μάτια, ἀπάνου κάτου ἔτσι — —»

«Κάμε μου τὴν χάρι σὲ παρακαλῶ νὰ . . .»

«Καὶ τοῦ πιάνω τὰ γένεια, ἔτσι —»

«Τὰ γένεια; ὁ θεῖος δὲν ἔχει γένεια.»

«Ἔπειτα τὸν πιάνω ἀπὸ τ' αὐτιά, ἀνόητε, κ' ἔπειτα τοῦ δίνω ἕνα φιλί, ἔτσι — — βλέπεις; μπορεῖ τότε νὰ 'πῇ ὄχι;»

«Ἀδύνατον! Ἐκτὸς ἂν ἔχῃ καρδιὰ ἀπὸ χαλύκια, γιὰ νὰ σοῦ ἀρνηθῇ. Δὲν εἶνε δυνατόν!» εἶπεν ὁ Τέρνιγγ καὶ περιεπτύχθη τὴν σύζυγόν του.

4.

Τὸ σάββατον κατὰ τὸ ἑσπέρας ἡ κυρία Τέρνιγγ ἠσχολεῖτο μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ ν' ἀποτινάσσῃ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ἐπίπλων καὶ νὰ ἐκκενώνῃ τὸ δωμάτιον, ἐκύτταζε δὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ τὸ ὡρολόγιον.

«Λίζα,» ἐφώναξε εἰς τὴν ὑπηρέτριαν «πρέπει τώρα νὰ πᾷς 'ς τὸ σταθμὸ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ νὰ δεχθῇς τὸν ἄνδρα μου.»

Ἡ Λίζα, ἥτις, βεβυθισμένη εἰς ἰδιωτικήν τινα ἀλληλογραφίαν, ἐκάθητο παρὰ τῇ τραπέζῃ τοῦ μαγειρίου, ἐξηκολούθησεν ἡσύχως καὶ ἀπαθῶς νὰ ζωγραφίζῃ τὰ ἱερογλυφικά της ἐπὶ ῥοδόχρου ἐπιστολιμαίου χάρτου καὶ ἐφέρετο, ὡς ἂν εἰ ἡ κυρία της οὐδόλως ὑπῆρχεν ἐν τῷ κόσμῳ δι' αὐτήν.

«Λίζα, ἀκοῦς τί σοῦ λέγω; Νὰ πᾷς ἀμέσως 'ς τὸ σταθμὸ καὶ νὰ φέρῃς δύο κιβώτια, τὰ ὁποῖα φέρνει μαζῆ του ὁ ἄνδρας μου.»

«Ἀμὴ δὲ θὰ πάω;!» ἀπεκρίθη ἡ Λίζα μὲ ἀνυπόφορον ἀπάθειαν.

«Τί λές;»

«Δὲν εἶμαι 'ς τὴν ὑπηρεσία σας, διὰ νὰ κουβαλῶ κόφες μισὸ μίλι μακρυὰ καὶ γιὰ νὰ μὲ πειράζουν οἱ μεθυσμένοι χωριάτες καὶ τὰ βώδια καὶ ἄλλα ἄγρια ζῶα.»

«Μοῦ κάνεις τὴ χάρι, νὰ φύγῃς ἀμέσως ἀπ' ἐδῶ;»

«Ἀφοῦ μὲ διώχνετε ἀπὸ τὸ σπίτι σας, φεύγω μὲ τὸ τραῖνο τῆς μιᾶς.»

«Πήγαινε ὅπου θέλεις» ἐφώναξεν ἡ κυρία Τέρνιγγ ἐξωργισμένη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον.

«Ἀκούσατε, ἂν δὲν ἦσθε κωφή;» ἐφώναξεν ἡ Λίζα εἰς τὴν κωφὴν γραῖαν, ἥτις ἐμειδία βλακωδῶς καὶ δὲν ἐνόησεν οὔτε μίαν λέξιν, «ἀκούσατε ποῦ μοῦ εἶπε νὰ φύγω;» Ἡ γραῖα ἔδειξε τοὺς ὀδόντας.

Μετά τινας στιγμὰς παρουσιάσθη ἡ Λίζα ἐντελῶς ἑτοιμασμένη διὰ τὴν ἀναχώρησιν, κρατοῦσα τὴν ἀσκοπήραν της διὰ τῆς χειρός.

«Λοιπόν, ἔχετε γειά, κυρία,» εἶπε χλευαστικῶς γελῶσα.

«Φεύγεις ἀληθινά;» ἠρώτησεν ἡ κυρία Τέρνιγγ.

«Μάλιστα κυρία, φεύγω,» ἀπεκρίθη ἡ Λίζα καὶ ὑποκλιθεῖσα εὐγενῶς ἀπῆλθε κατευθυνομένη εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου.

Μετὰ μακρὸν χρόνον ἀπὸ τῆς σκηνῆς ταύτης ἦλθεν ὁ Τέρνιγγ, φορτωμένος μὲ δύο μεγάλα καὶ βαρέα κιβώτια.

«Πολλὰ χαιρετίσματα ἀπὸ τὴ Λίζα» εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκά του «ὡμίλησα μαζῆ της 'ςτὸ σταθμό. Ἦτο εὐθυμοτέρα παρὰ ποτέ.»

«Ἔκαμε πολὺ καλὰ ποῦ ἔφυγε» ἀπεκρίθη ἡ κυρία Τέρνιγγ «ἄλλως θὰ μὲ ἐθανάτωνε μὲ τὴν ἀναίδειάν της, ἂν ἔμενεν ἐδῶ περισσότερο.»

Ὁ Τέρνιγγ ἀπέθηκεν ἐπὶ τοῦ δαπέδου τὰ κιβώτια καὶ ἠρχισε νὰ ἐξάγῃ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀντικείμενα.

«Κύριε τῶν Δυνάμεων, Τέρνιγγ» ἐφώναξεν ἡ κυρία «ἔσπασες τὴ λάμπα καὶ τὸ πετρέλαιο ἐχύθηκε 'ς τὸ κρέας καὶ 'ς τή ζάχαρι, ποῦ τὴν ἤθελα γιὰ τὸ γλύκισμα. Τί νὰ γείνῃ τώρα;»

Τὸ κρέας μποροῦμε νὰ τὸ πλύνωμε καὶ τὴ ζάχαρι τή βάζουμε 'ς ἄλλο χαρτί. Μόλις δύο σταλλαγματιὲς πετρέλαιο ἔβρεξαν τὸ χαρτί.»

«Νομίζεις;»

«Βεβαιότατα. Ἄλλως τε, ἀφοῦ ἐδῶ ἔξω δὲν εὑρίσκουμε ἄλλη ζάχαρι, πρέπει νὰ μεταχειρισθοῦμε αὐτὴ ὅπως καὶ ἂν εἶνε.»

«Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκηο· ἐδῶ 'ς τὴν ἐξοχὴ δὲν πρέπει κανεὶς νὰ εἶνε ψιλοκόπος» εἶπεν ἡ κυρία. —

Ἡ κυριακὴ ἐξήστραψε λαμπρὰ καὶ θερμή, ἐνῷ δὲ ἡ κυρία ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐφύλαττε τὰ παιδία καὶ ἔφερε τὰ πάντα εἰς εὐταξίαν, ἐπορεύθη ὁ κύριος Τέρνιγγ εἰς τὸν σταθμὸν ὅπως ὑποδεχθῇ τοὺς ξένους του.

Ὁ θεῖός των, ὁ Πέτρος, ἦτο πλούσιος ἄνθρωπος προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ ἄγαμος, ὁ δὲ Τέρνιγγ ἦτο ὁ μόνος κληρονόμος του.

Ὁ Πέτρος Τέρνιγγ ἐμπορεύετο μὲ λιπαρὰ ἐμπορεύματα, διὰ τοῦτο καθ' ὅλας τὰ καθημερινὰς τὰ ἐνδύματά του ἦσαν κατερριπωμένα μὲ κηλῖδας λίπους, οὐχ ἧττον ὅμως ἂν καὶ ἦτο πάντοτε, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς κυρίας Τέρνιγγ, πασαλειμμένος μὲ ξύγγι, ἦτο ὅμως, ὡς λέγεται, νόστιμος ἄνθρωπος. Ἦτο πολὺ παχύσαρκος, πολὺ ὑποχονδριακὸς καὶ πρὸς τούτοις ὀξύθυμος. Ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Τέρνιγγ ἐξῆλθεν εἰς τὸ προθύραιον τοῦ σταθμοῦ, κατέβαινεν ὁ Πέτρος ἐκ τῆς ἁμάξης τοῦ σιδηροδρόμου καὶ ἐφύσα ὡς ἀτμομηχανή. Μετ' αὐτὸν ἐπήδησεν ἐκ τῆς ἁμάξης ἡ δεσποινὶς Ῥείγελ. Αὕτη ἐφόρει λευκὴν ἐσθῆτα μετὰ ῥοδόχρου καθάμματος, ἰαπωνικόν τινα πῖλον μὲ στέφανον ἐκ μυοσωτίδων καὶ ῥόδων, ἔφερε δὲ μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὴν κιθάραν της.

«Τί καλὰ ποῦ ἐκάμετε νὰ φέρετε καὶ τὴν κιθάραν σας» εἶπεν ὁ Τέρνιγγ. «Τώρα θὰ εἰμποροῦμέν καὶ νὰ τραγουδήσωμεν.»

«Καὶ ἂν ἠξεύρετε πόσας δυσαρεσκείας μᾶς ἐπροξένησε 'ς τὸ ταξεῖδι αὐτὴ ἡ ἀθώα κιθάρα!» ἀπήντησεν ἡ Κογκόρδια. «Φαντάσθητε! ἕνας ξυλέμπορος ἢ κτηνέμπορος ἢ τοιοῦτός τις περί που ἐξέλαβε τὸν θεῖόν σας καὶ ἐμὲ ὡς πλανοδίους μουσικοὺς ἐκ Τυρόλου καὶ προσέφερεν εἰς ἐμὲ πενῆντα λεπτά, διὰ νὰ τοῦ τραγουδήσω κάτι τι!»

«Καὶ ἐμέ,» εἶπεν ὁ μπάρμπα-Πέτρος «μὲ ἠρώτα ἂν παίζω τρομπέττα, διότι ἔχω παχειὰ μάγουλα. Καὶ ὅτε ἤκουσε τὸ εἶδος εἰς τὸ ὁποῖον ἐμπορεύομαι, μὲ ἠρώτησε ἂν ταξειδεύω διὰ νὰ ἱδρώνω καὶ νὰ γίνω ἀχαμνός. Ἀ εἴχαμεν ἐξαίρετη συναναστροφή, τῇ ἀληθείᾳ!»

«Ἀλλὰ εἴχετε ἐξαίρετον καιρόν,» εἶπεν ὁ Τέρνιγγ πρὸς παρηγορίαν τοῦ θείου του, ἐνῷ ἐβάδιζον ἐπὶ τῆς ἀτραποῦ διὰ μέσου τῶν ἀγρῶν. «Μία ἐκδρομὴ εἰς τὴν ἐξοχὴν μὲ τοιοῦτον λαμπρὸν καιρὸν εἶνε ἀληθινὴ διασκέδασις!»

«Ἂν εὑρίσκετε ὅτι εἶνε διασκέδασις νὰ εἶσθε μεταξὺ δεκαὲξ ἀνθρώπων ντριμωμένος εἰς ἕνα βαγόνι, σᾶς θαυμάζω. Ὅταν εἶνε κανεὶς κρυολογημένος, δὲν 'μπορεῖ νὰ εὕρῃ καλήτερο ἀτμόλουτρο! Ἀλλὰ σεῖς, δεσποσύνη, δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐννοήσω πῶς ὑποφέρετε μὲ τόσα φορέματα!»

Ἡ δεσποινὶς Ῥείγελ ἐχαμήλωσε τὰ βλέμματα καὶ ἔδρεψεν ἐρυθριῶσα ἓν λευκάνθεμον ὅπερ εὑρίσκετο πλησίον τῆς ὁδοῦ.

«Εἶνε λοιπὸν ἀτελεύτητος αὐτὸς ὁ κατηραμένος δρόμος;» ἠρώτησε μετ' ὀργῆς ὁ Πέτρος, ἀπομάσσων τὸν ἱδρῶτα ἀπὸ τοῦ μετώπου καὶ ἀπὸ τοῦ τραχήλου του καὶ εἶτα τινάσσων εἰς τὸν ἀέρα τὸ μαντίλιόν του διὰ

ΙΣΠΑΝΙΣ.

Εἰκὼν ὑπὸ Mansiera.

ν' ἀποσοβήσῃ τὰς μυίας ἀπὸ τοῦ πολυτίμου προσώπου του.

«Ἐντὸς ἡμισείας ὥρας τὸ πολὺ πολὺ εἴμεθα φθασμένοι,» εἶπεν ὁ Τέρνιγγ.

«Ἐντὸς ἡμισείας ὥρας;!» εἶπε στενάζων ὁ Πέτρος. «Τί ὡραῖα θὰ ἦτον ἂν ἔμενα 'ς τὸ σπίτι, 'ς τὸ δροσερόν μου δωμάτιον! Ἐν γένει μοῦ εἶνε ἀκατανόητον, πῶς φρόνιμοι καὶ λογικοὶ ἄνθρωποι καταντοῦν εἰς αὐτὴν τὴν τρέλλαν νὰ μένουν 'ς τὴν ἐξοχή!»

5.

Ἡ κυρία Τέρνιγγ, κρατοῦσα ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν πρεσβύτατον υἱόν της, ἵστατο εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν τῆς αὐλῆς, περιμένουσα νὰ ὑποδεχθῇ τοὺς ξένους.

«Καλ' ἡμέρα, καλ' ἡμέρα, ἀγαπητέ μου θεῖε! Καλῶς ὥρισες 'ς τὴν πρασινάδα. Καλ' ἡμέρα, γλυκειά μου Κογκόρδια! Ἀχ, δὲν μπορεῖς νὰ φαγτασθῇς πόσο σ' ἐπεθύμησα!»

Φιλήματα καὶ ἐναγκαλισμοί.

«Λοιπόν! Πετράκι μου, φίλησε τὸ χέρι τοῦ θείου,» εἶπεν ἡ κυρία Τέρνιγγ ἐνθαρρύνουσα τὸν πρεσβύτατον γόνον της.

«Ὄχι, δὲν θέλω!» εἶπεν ὁ μικρὸς Πέτρος ἐναντιούμενος.

«Γιατί δὲν θέλεις νὰ μὲ χαιρετίσῃς, παιδάκι μου;» εἶπεν ὁ θεῖος πρὸς τὸν μικρόν.

Ὄχι, δὲν θέλω! ἡ μητέρα λέγει πάντα πῶς εἶσαι πασσαλειμμένος μὲ ξύγγια.»

«Δὲν 'μποροῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶναι τόσον ἀρχοντικοί, ὅπως ἡ μητέρα σου,» εἶπεν ὁ θεῖος καταπόρφυρος ἐκ τῆς ὀργῆς.

«Δὲν εἶπα ποτὲ τέτοιο πρᾶμμα, παλιόπαιδο;» ἐφώναξεν ἡ κυρία καὶ ἐκολάφισεν ἰσχυρῶς τὸν γόνον της.

Τέρνιγγ ὁ νεώτερος ἐκρύφθη ὀπίσω εἰς τὸ φόρεμα τῆς δεσποινίδος Ῥείγελ καὶ ὠλόλυζεν ὡς ὑψίφωνος τραγουδίστρια τοῦ θεάτρου.

«Ἔπρεπε νὰ εἶσαι προσεκτικωτέρα» εἶπεν ἡ δεσποινὶς Ῥείγελ μὲ ἦπιον ὕφος «τοιαῦται ἐκφράσεις δὲν πρέπει νὰ λέγωνται ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν παιδίων.»

«Αὐτὸ θὰ τοῦ το ἔραθε χωρὶς ἄλλο ἡ Λίζα! καμμία ἄλλη παρὰ ἡ Λίζα,» ἀπήντησεν ἡ κυρία Τέρνιγγ. «Ὁ ἄνδρας μου θὰ σᾶς εἶπε βέβαια, ὅτι μᾶς ἔφυγε τὸ παλιοκόριτσο, ἴσα ἴσα τώρα ὁποῦ τὴν ἐχρειαζόμαστε περισσότερο παρὰ ποτέ.»

«Μὴ φοβῆσαι, καὶ δὲν θὰ σὲ ἐνοχλήσω πολὺν καιρό,» εἶπεν ὁ θεῖος. «Τὸ ἀπόγευμα ἀναχωρῶ.»

Ὁ Τέρνιγγ ὡδήγησε τοὺς ξένους του εἰς τὴν οἰκίαν. «Αὐτὴ εἶνε ἡ κατοικία μας» εἶπε μετά τινος συγκεκρατημένης ὑπερηφανίας.

«Ἐγὼ νομίζω, ὅτι εἰς τὴν πόλιν ἐκατοικοῦσατε ἀναπαυτικώτερα» εἶπεν ὁ θεῖος.

«Ναί, ἀλλὰ ὁ ἀέρας τῆς ἐξοχῆς, ἀγαπητέ μου θεῖε!»

«Ἄ μάλιστα, ἐδῶ εἶνε θαυμάσιος ἀέρας!» ἀπήντησεν ὁ Πέτρος «Ἀπὸ τὴν πολλὴ μυρουδιὰ τοῦ ψητοῦ καὶ τὸν καπνὸ τοῦ μαγερειοῦ μόλις εἰμπορεῖ κανεὶς ν' ἀναπνεύσῃ.»

«Πᾶρε δὰ ἔξω στὸν κῆπον. Πρέπει νὰ τὸν ἰδῇς, Κογκόρδια, αὐτὸν τὸν κῆπο! Δὲν ὑπάρχει καλήτερο πρᾶγμα στὸν κόσμο ἀπὸ ἕνα κῆπον.»

Ἡ κυρία Τέρνιγγ καὶ ἡ Κογκόρδια ἐξῆλθον εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἤρχισαν νὰ περιπατῶσι μεταξὺ τῶν λαχάνων.

«Δὲν εἶνε θαυμάσιος;» ἠρώτησεν ἡ κυρία καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν ὑγρόν τι ἀσπρόρρουχον τῶν παιδίων ἐμάστιξε τὸ πρόσωπόν της.

«Ναί, ἐξαίρετος!» ἀπήντησεν ἡ Κορκόρδια καὶ ὑπεκλίθη, διὰ νὰ περάσῃ ὑπὸ τὰ σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν ἁπλωμένα τὰ πλυστικά, «ἐξαίρετος, ἂν δὲν μᾶς ἔγλυφαν τὸ πρόσωπον αὐτὰ τὰ παννιά.»

«Δὲν μποροῦμε νὰ τὰ κρεμάσωμεν εἰς ἄλλο μέρος, τὰ πλυστικά. Ἂν τὰ ἁπλώσωμεν ἔξω 'ς τὴν αὐτή, μᾶς τὰ τρώγουν τὰ γουρούνια.»

«Τί λέγεις!» εἶπεν ἡ δεσποσύνη ἔκπληκτος.

«Ἀλλὰ τώρα μὲ συγχωρεῖς μιὰ στιγμή· φοβοῦμαι, μή πως καίεται τὸ ψητό.»

«Μὴ ἐνοχλῆσαι καθόλου δι' ἐμέ. Πηγαίνω μόνη ἐμπρὸς καὶ βλέπω τὸν κῆπον.» —

Ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ὁ Τέρνιγγ ἐτοποθέτησε τὸν θεῖόν του Πέτρον εἰς μίαν αἰώραν ἔξω παρὰ τῷ τοίχῳ τῆς οἰκίας. Ἐκάθηντο ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιὰν καὶ συνδιελέγοντο, ὁ δὲ Πέτρος ἐκάπνιζεν ἐν ἀνέσει τὴν καπνοσύριγγά του καὶ εὑρίσκετο εἰς καλὴν διάθεσιν. Αἴφνης ὅμως ἀνεσηκώθησαν ἔντρομοι ὑπὸ φοβερᾶς τινος κραυγῆς. Ἡ δεσποινὶς Ῥείγελ κατέφευγε πρὸς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κήπου καταδιωκομένη ὑπὸ τῶν χηνῶν, ὑπὸ μιᾶς μεγάλης γουρούνας καὶ ὑπὸ τῶν μικρῶν χοίρων, οἵτινες ὅμως δὲν ἔλαβον κυρίως μέρος εἰς τὴν καταδίωξιν, ἀλλ' ἤθελον ἁπλῶς, ὅπως καὶ ἄλλα φρόνιμα ὄντα, νὰ ἴδωσι τί συμβαίνει.

Ἡ δεσποινὶς πρὸς ἐπιτάχυνσιν τῆς φυγῆς της ἀνεσήκωσε ὀλίγον τὰ φορέματά της καὶ οὕτω ἐξέθηκε τοὺς πόδας της ἔτι μᾶλλον εἰς τὰς ἐπιθέσεις τοῦ χηνός. Τὸ χείριστον ὅμως πάντων ἔπαθεν ὁ πῖλός της, τὸν ὁποῖον ἡ δεσποινὶς ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς φυγῆς εἶχε χάσει. Ἡ γουροῦνα ἐθεώρησεν αὐτὸν ὡς τρόφιμον ἔρμαιον καὶ διεμοίρασεν εἰς τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας της τὸν διασχισθέντα ἰαπωνικὸν πῖλον. Ἡ μήτηρ αὐτὴ ἵστατο κρατοῦσα τὸ ἄνω μέρος τοῦ πίλου εἰς τὸ ρύγχος, τὰ δὲ μικρά της ἔτρεχον ἐδῶ κ' ἐκεῖ γρυλλίζοντα καὶ σβροντα εἰς τὸν βόρβορον τὰ τεμάχια τοῦ γύρου μὲ τοὺς κάλυκας τῶν ῥόδων καὶ μὲ τὰς μυοσωτίδας.

Ἡ δεσποινὶς ἐσταμάτησε κατατρομασμένη καὶ ὕψωνε τὰ βλέμματα ὡς νὰ ἀπῄτει ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τὸν πῖλόν της. Ὁ κύριος Τέρνιγγ καὶ ὁ θεῖός του Πέτρος ἔσπευσαν ἀμέσως πρὸς βοήθειάν της, ὁ δὲ τελευταῖος κατέφερεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ χηνὸς τοσοῦτο σφοδρὸν κτύπημα διὰ τῆς ῥάβδου του, ὥστε τὸ δυστυχὲς πτηνὸν ἔπεσεν ἀναίσθητον, ἀμέσως δὲ μετὰ τὸ κτύπημα ἐπάτησεν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ του καὶ τὸν ἀπέπνιξε. Ἐπὶ τῷ κατορθώματι τούτῳ ἵστατο ὑπερήφανος καὶ θριαμβεύων, ὡς ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν δράκοντα Πύθωνα.

Ἀλλ' ὁ θριαμβός του δὲν διήρκεσεν ἐπὶ μακρόν, διότι ἡ κωφὴ χωρικὴ ἐξώρμησεν ἀμέσως ὡς μανιώδης. «Αὐτοὶ εἶναι οἱ μορφωμένοι ἄρχοντες, ὁποῦ μᾶς ἤλθαν» ἐκραύγαζεν ἡ κωφή, «καὶ δὲν ἐντρέπονται νὰ σκοτώνουν τὰ ζῶα ἑνὸς φτωχοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ κάνουν φονικὰ τὴν κυριακὴ πρωΐ πρωΐ, καὶ μάλιστα τὴν ὥρα ποῦ ὁ ἄνδρας μου εἶνε στὴν ἐκκλησία καὶ λειτουργιέται!»

«Σοῦ πληρώνω τὴ χῆνα,» εἶπεν ὁ μπάρμπα-Πέτρος μὲ ἀξιοπρεπὲς ὕφος.

«Τί; δὲν τὴν ἐσκοτώσετε ἐσεῖς; Θέλετε νὰ τὸ ἀρνηθῆτε; καὶ δὲν σᾶς εἶδα ἐγὼ μὲ τὰ μάτια μου;»

«Θὰ σᾶς πληρώσω εὐχαρίστως.»

«Ψέμματα λέγω; Ἐγὼ λέγω ψέμματα; Ἐσεῖς εἶσθε ψεύστης καὶ ἀγύρτης! Πῶς μπορεῖτε ν' ἀρνηθῆτε, ὅτι ἐσεῖς τὴν ἐσκοτώσετε;»

«Εἶνε τρελλὴ αὐτὴ ἡ γυναῖκά;» ἠρώτησεν ὁ θεῖος.

«Εἶνε ἐντελῶς κωφή,» ἀπεκρίθη ὁ Τέρνιγγ «δῶσέ της ἕνα τάλληρο, καὶ θὰ σὲ καταλάβῃ καλήτερα.»

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΕΑΡΙΝΑ ΚΥΜΑΤΑ.

Μυθιστόρημα ὑπὸ **IBAN ΤΟΥΡΓΕΝΙΕΦ.**

(Συνέχεια.)

Τὸ ὡρολόγιον τοῦ πύργου ἐσήμανε τὴν ἑβδόμην ὥραν.

Ὁ Σανὶν ἐστάθη ἀκίνητος. «Ἂν δὲν ἤρχετο!» Παγετώδης φρικίασις διεχύθη εἰς ὅλα του τὰ μέλη. Ὀλίγας στιγμὰς ὑστερώτερα ἐπανελήφθη ἡ φρικίασις αὕτη — ἀλλὰ δι' ἄλλην αἰτίαν. Ὁ Σανὶν ἤκουσεν ὀπισθέν του ἐλαφρὰ βήματα καὶ τὸν θροῦν συρομένης ἐσθῆτος . . . μετεστράφη καὶ . . . ἦτο αὐτή!

Ἡ Τζέμμα τὸν ἠκολούθησεν εἰς τὸν στενὸν διάδρομον τοῦ κήπου. Ἐφόρει φαιόχρουν ἐπένδυμα περὶ τοὺς ὤμους καὶ μικρὸν μέλανα πῖλον. Παρετήρησε τὸν Σανίν, εἶτα δὲ ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἕτερον μέρος καὶ διαβᾶσα πλησίον του ἐπροχώρησεν εἰς τὰ πρόσω.

«Τζέμμα!» ἐπρόφερεν ὁ Σανὶν μὲ μόλις ἀκουστὴν φωνήν.

Ἡ Τζέμμα τῷ ἔνευσεν ἐλαφρῶς μὲ τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπροχώρησε.

Ὁ Σανὶν ἀνέπνευε ταχέως καὶ ἀγωνιωδῶς. Οἱ πόδες του ὀλίγον ἔλειψε νὰ παύσωσι κινούμενοι.

Ἡ Τζέμμα διέβη παρὰ τὸν ἐν τῷ κήπῳ οἰκίσκον, εἶτα δὲ στραφεῖσα πρὸς τὰ δεξιὰ ἐπέρασε πλησίον μιᾶς δεξαμενῆς, ἐν ᾗ στρουθός τις ἐλάμβανε θρυβωδῶς τὸ πρωϊνὸν λουτρόν του, καὶ ἐκάθισεν ἐπί τινος θρανίου, σκεπαζομένου ὀπισθεν ὑπὸ ὑψηλῶν θάμνων ἀκταίας. Ἡ θέσις αὕτη ἦτο ἄνετος καὶ ἀπόκεντρος.

Ὁ Σανὶν ἐκάθισε πλησίον της.

Παρῆλθε μία στιγμὴ — οὔτε ἐκεῖνος οὔτε ἐκείνη ἐπρόφερεν οὐδὲ λέξιν. Ἡ Τζέμμα οὐδὲ κἂν τὸν ἐκύτταξε· ὁ δὲ Σανὶν παρετήρει οὐχὶ τὸ πρόσωπόν της, ἀλλὰ μόνον τὰς συμπεπλεγμένας χεῖράς της, δι' ὧν ἐκράτει μικρόν τι ἀλεξήλιον. Καὶ πρός τί νὰ ὁμιλήσωσι; Τί ἠδύναντο νὰ εἴπωσιν εὐγλωττότερον τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, ὅτι ἐκάθηντο μόνοι ἐν τῇ θέσει ταύτῃ τόσον πρωΐ, πλησίον ἀλλήλων;

«Δὲν πιστεύω νὰ ἦσθε θυμωμένη μ' ἐμέ;» εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ Σανίν.

Βλακωδεστέραν ἐρώτησιν δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ κάμῃ, καὶ τὸ συνησθάνθη καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος . . . Ἀλλὰ διεκόπη τοὐλάχιστον ἡ σιωπὴ διὰ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης.

«Ἐγώ;» ἀπήντησεν ἐκείνη. «Ὄχι! Διατί νὰ εἶμαι θυμωμένη;»

«Καὶ μὲ πιστεύετε;» ἐξηκολούθησεν ὁ Σανίν.

«Ἐκεῖνα ποῦ μοῦ ἐγράψετε;»

«Ναί.»

Ἡ Τζέμμα ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ δὲν ἀπεκρίθη. Τὸ ἀλεξήλιον ὠλίσθησεν ἐκ τῶν χειρῶν της, ἀλλὰ τὸ ἥρπασε ταχέως πρὶν ἢ πέσῃ κατὰ γῆς.

«Ὦ πιστεύσατέ μου, πιστεύσατε ὅσα σᾶς ἔγραψα!» ἐφώνησεν ὁ Σανίν.

Ὅλη του ἡ δειλία ἠφανίσθη αἴφνης — ἤδη δὲ ὡμίλει μετὰ μεγάλης ζωηρότητος.

«Ἂν ὑπάρχῃ εἰς τὸν κόσμον ἀλήθεια, ἱερά, ἀλάνθαστος ἀλήθεια — Σᾶς ἀγαπῶ Τζέμμα, σᾶς ἀγαπῶ περιπαθῶς!»

Ἡ Τζέμμα ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ ταχύ, ἐπιστικὸν βλέμμα — καὶ τὸ ἀλεξήλιον παρ' ὀλίγον ὠλίσθησε πάλιν ἐκ τῶν χειρῶν της.

«Πιστεύσατέ μου, πιστεύσατέ μου» ἐπανελάμβανεν ὁ Σανὶν καὶ ἔτεινε τὰς χεῖρας πρὸς αὐτήν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ τὴν ἐγγίσῃ. «Τί θέλετε νὰ πράξω, διὰ νὰ σᾶς πείσω;»

Ἡ Τζέμμα τὸν προσηγένισεν ἐκ νέου.

«Εἰπέτε μου, κύριε Δημήτρι» ἤρχισεν ἡ Τζέμμα, «προχθὲς ὁποῦ ἤλθετε νὰ μοῦ δώσετε τὰς συμβουλάς σας — δὲν εἰξεύρετε ἀκόμη . . . δὲν ἠσθάνεσθε ἀκόμη . . .;»

«Ἠσθανόμην» διέκοψεν αὐτὴν ὁ Σανίν, «ἀλλὰ δὲν τὸ ἤξευρα ἀκόμη. Σᾶς ἠγάπησα ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν ὁποῦ σᾶς εἶδα κατὰ πρώτην φορὰν . . . . . ἀλλὰ δὲν ἐνόησα ἀμέσως, πόσον μοὶ εἴσθε προσφιλής! Ἐκτὸς δὲ τούτου ἤκουα ὅτι ἦσθε μνηστευμένη μὲ ἄλλον! . . . . Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐντολὴν τῆς μητρός σας — πρῶτον: πῶς ἠδυνάμην νὰ τῇ ἀποποιηθῶ; Καὶ δεύτερον . . . . . νομίζω, ὅτι ἐξετέλεσα τὴν ἐντολήν της μὲ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἠδύνασθε νὰ ὑπονοήσετε . . .»

Αἴφνης ἠκούσθησαν βαρέα βήματα. Μεγαλόσωμός τις ἀνήρ, φέρων ἀπὸ τῶν ὤμων κρεμάμενον σάκκον τοῦ ταξειδίου, προφανῶς ξένος τις, ἀνέκυψεν αἴφνης ἐξ ὀπισθεν τῶν θάμνων, παρετήρησε τὸ νεαρὸν ζεῦγος μὲ ὅλην τὴν ἀπάθειαν ἑνὸς ταξειδιώτου, ἤρχισε νὰ βήχῃ θορυβωδῶς καὶ ἐπροχώρησε.

«Ἡ μήτηρ σας», ἐξηκολούθησεν ὁ Σανὶν ἅμα ὡς ἔπαυσαν ν' ἀκούωνται τὰ βαρέα βήματα τοῦ ξένου, «ἡ μήτηρ σας μοὶ ἔλεγεν ὅτι ἡ διάλυσις τῶν μετὰ τοῦ Κλύβερ σχέσεών σας θὰ προξένει μέγα σκάνδαλον,» — (ἡ Τζέμμα συνέσπασεν ἐλαφρῶς τὰς ὀφρῦς) — «ὅτι ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔδωκα ἀφορμὴν εἰς τὴν δυσάρεστον ταύτην ὁμιλίαν καὶ ἑπομένως — μέχρι τινὸς βαθμοῦ εἶμαι ὑποχρεωμένος, νὰ σᾶς μεταπείσω, ὅπως μὴ διαλύσετε τὰς σχέσεις μὲ τὸν μνηστήρά σας, τὸν κύριον Κλύβερ . . .»

«Κύριε Δημήτρι,» εἶπεν ἡ Τζέμμα καὶ ἐθώπευσεν ἐλαφρῶς τὴν κόμην της πρὸς τὸ μέρος, ὅπερ εἶχεν ἐστραμμένον εἰς τὸν Σανίν, «σᾶς παρακαλῶ, μὴ ὀνομάζετε τὸν κύριον Κλύβερ μνηστῆρά μου. Οὐδέποτε θὰ γείνω σύζυγός του. Διέκοψα πᾶσαν σχέσιν μετ' αὐτοῦ.»

«Διεκόψατε πᾶσαν σχέσιν; Πότε;»

«Χθές.»

«Τοῦ το εἴπατε σεῖς ἡ ἰδία;»

«Ναί, χθὲς εἰς τὸ σπίτι μας, ὁποῦ ἦλθε νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ.»

«Τζέμμα! Μὲ ἀγαπᾶτε λοιπόν;»

Ἡ Τζέμμα ἐστρεψε πρὸς αὐτὸν τὸ πρόσωπόν της.

«Θὰ ἠρχόμην ποτὲ ἐδῶ — ἂν δὲν σᾶς ἠγάπων;» ἐψιθύρισε καὶ αἱ χεῖρές της ἔκλιναν ἐπὶ τοῦ θρανίου.

Ὁ Σανὶν ἥρπασεν αὐτὰς τὰς ἀδυνάτους χεῖρας καὶ τὰς ἐπίεσεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἐπὶ τῶν χειλέων του . . . . Ὁ πέπλος, τὸν ὁποῖον χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔβλεπεν ὀνειροπολῶν, ἦρθη ἤδη, καὶ ἐγένετο καταφανὴς ἡ εὐτυχία του, καταφανὲς τὸ λαμπρὸν πρόσωπόν της!

Ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ παρετήρησε τὴν Τζέμμαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς — μὲ ἐλευθερίαν καὶ τόλμην. Καὶ αὐτὴ τὸν προσηγένισεν, ἀλλὰ μετά τινος δειλίας. Οἱ κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον ἠνεωγμένοι ὀφθαλμοὶ της ἔλαμπον ἀσθενῶς: ἦσαν θολωμένοι μὲ δάκρυα χαρᾶς. Τὸ πρόσωπόν της δὲν ἐμειδία — ὄχι! ἐγέλα, μὲ μακάριον, εἰ καὶ ἀνήκουστον γέλωτα.

Ὁ Σανὶν ἠθέλησε νὰ τὴν πιέσῃ πρὸς τὸ στῆθός του, ἀλλ' ἐκείνη ἀπεούρθη καί, χωρὶς νὰ διακόψῃ τὸν ἄναυδον γέλωτά της, ἔσεισε τὴν κεφαλὴν εἰς σημεῖον ἀρνήσεως. «Περίμενε ἀκόμη ὀλίγον,» ἐφαίνοντο νὰ λέγωσιν οἱ περιχαρεῖς ἐκεῖνοι ὀφθαλμοί της.

«Ὦ Τζέμμα!» ἀνέκραξεν ὁ Σανὶν «πῶς εἰμποροῦσα ποτὲ νὰ φαντασθῶ, ὅτι σὺ» — (ὅλη του ἡ καρδία ἔπαλλεν ὡς ἡ χορδὴ μιᾶς ἅρπας, ὅτε τὰ χείλη του κατὰ πρώτην ἤδη φορὰν ἐπρόφεραν αὐτὸ τό «σύ») — «ὅτι σὺ θὰ μὲ ἠγάπας!»

«Οὐδ' ἐγὼ δὲν τὸ ἐπερίμενα» εἶπεν ἡ Τζέμμα σιγά.

«Πῶς εἰμποροῦσα ποτὲ νὰ φαντασθῶ» ἐξηκολούθησεν ὁ Σανίν, «πῶς εἰμποροῦσα ποτὲ νὰ φαντασθῶ, ὅτε ἤλθα εἰς τὴν Φραγκφούρτην

διὰ νὰ μείνω μόνον ὀλίγας ὥρας, ὅτι ἐδῶ ἔμελλον νὰ εὕρω τὴν εὐτυχίαν ὅλου τοῦ βίου μου;»

«Ὅλου τοῦ βίου σου; εἶνε ἀληθές;» ἠρώτησεν ἡ Τζέμμα.

«Ὅλου τοῦ βίου μου, μέχρι τῆς τελευταίας μου στιγμῆς!» ἀνέκραξεν ὁ Σανὶν ἐν νέᾳ παραφορᾷ ἐνθουσιασμοῦ.

Αἴφνης ἤκουσαν εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων ἀπὸ τοῦ θρανίου των τὸ πτνάριον τοῦ κηπουροῦ, ὅστις ἐσκάλιζε.

«Πᾶμε 'στὸ σπίτι» εἶπεν ἡ Τζέμμα «πᾶμε μαζῆ . . . θέλεις;»

Ἂν αὐτὴν τὴν στιγμὴν τῷ ἔλεγε: «ρίψου εἰς τὴν θάλασσαν — θέλεις;» ὁ Σανὶν θὰ ἐκρημνίζετο κατὰ κεφαλῆς εἰς τὴν ἄβυσσον, πρὶν ἢ προφθάσῃ ν' ἀκούσῃ τὴν τελευταίαν της λέξιν.

Ἐξῆλθον ὁμοῦ ἐκ τοῦ κήπου καὶ μετέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τῶν μεγάλων ὁδῶν, ἀλλὰ διὰ πλαγίων καὶ στενῶν δρομίσκων.

28.

Ὁ Σανὶν ἐπορεύετο ὁτὲ μὲν συμβαδίζων παρὰ τῷ πλευρῷ τῆς Τζέμμας, ὁτὲ δὲ ἀκολουθῶν αὐτήν. Διαρκῶς εἶχε τὰ βλέμματά του ἐστραμμένα πρὸς αὐτὴν καὶ ἀδιακόπως ἐμειδία. Ἐκείνη ἀπ' ἐναντίας ἐφαίνετο ἄλλοτε μὲν ἐπιταχύνουσα ἄλλοτε δὲ βραδύνουσα τὸ βῆμα. Ἀκριβῶς εἰπεῖν, ἐπορεύοντο ἀμφότεροι — ὁ μὲν κάτωχρος, ἡ δὲ καταπόρφυρος ἐκ τῆς ταραχῆς καὶ συγκινήσεως — ὡσεὶ κεκαλυμμένοι ὑπὸ ὁμίχλης. Πᾶν ὅ,τι συνέβη πρό τινων στιγμῶν — ἡ ἀμοιβαία αὐτὴ συνεννόησις τῶν δύο ψυχῶν — ἦτο τόσον ἰσχυρόν, τόσον νέον καὶ θαυμάσιον, ὁλόκληρος ὁ βίος των μετεβλήθη καὶ μετετράπη τοσοῦτον αἰφνηδίως, ὥστε δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἀπαντήσωσι τὴν ἰσορροπίαν. Ἓν μόνον πρᾶγμα ἔβλεπον σαφῶς καὶ εὐκρινῶς: ὅτι κατελήφθησαν ἐξ αἴφνης ὑπὸ σφοδρᾶς καταιγίδος, ὁμοίας πρὸς τὸν νυκτερινὸν ἐκεῖνον ἀνεμοστρόβιλον, ὅστις ἔρριψεν αὐτοὺς σχεδὸν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων. Ὁ Σανὶν ἀκολουθῶν ἤδη τὴν Τζέμμαν συνησθάνετο ὅτι ἔβλεπεν αὐτὴν τώρα μὲ ὅλως διαφορετικοὺς ὀφθαλμούς: παρετήρησεν αἴφνης εἰς τὸ βάδισμά της καὶ εἰς τὰς κινήσεις της διαφόρους λεπτομερείας, αἵτινες μέχρι τοῦδε εἶχον διαφύγη τὴν προσοχήν του — καὶ ὦ! πόσον ὡραῖαι, πόσον ἀπείρως θελκτικὰ ἦσαν ὅλ' αὐτὰ τὰ μικρὰ πράγματα! Καὶ αὐτὴ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἠσθάνετο ὅτι παρετηρεῖτο ὑπὸ τοῦ Σανὶν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ἀμφότεροι ἠγάπων κατὰ πρώτην φορὰν καὶ διὰ τοῦτο κατεπλημμύρησαν αὐτοὺς ὅλα τὰ θαύματα τοῦ πρώτου ἔρωτος. Ὁ πρῶτος ἔρως ὁμοιάζει πρὸς ἐπανάστασιν: ἡ μονότονος κανονικότης τοῦ βίου διακόπτεται ἐν μιᾷ στιγμῇ καὶ καταστρέφεται· ἡ νεότης ἀναβαίνει ἐπὶ τῆς ἐπάλξεως· ὑψηλὰ κυματίζει ἡ λάμπουσα σημαία της καὶ ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν ἐγκρύπτῃ τὸ μέλλον — εἴτε θάνατον εἴτε νέαν ζωὴν — τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας χαιρετίζει μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

«Πῶς, δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ γηραιός μας φίλος;» εἶπεν ὁ Σανὶν καὶ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου παρεσχηματισμένην τινὰ μορφήν, ἥτις ταχέως εἰσεχώρησεν εἰς στενόν τινα δρομίσκον ὡς νὰ προσεπάθει νὰ μείνῃ ἀπαρατήρητος.

Ἐν τῇ ὑπερεκχειλίσει τῆς εὐδαιμονίας του ἠσθάνετο ὁ Σανὶν τὴν ἀνάγκην νὰ ὁμιλῇ μὲ τὴν Τζέμμαν οὐχὶ περὶ τοῦ ἔρωτός των — διότι οὗτος ἦτο τελελεσμένον τι, ἱερόν, ἅγιον — ἀλλὰ περὶ ἀδιαφόρων πραγμάτων.

«Ναί, εἶνε ὁ Πανταλεόνε,» ἀπήντησεν ἡ Τζέμμα εὐθυμος καὶ εὐτυχής. «Ἰδιαιτέρως ἐξῆλθεν ὅπως μὲ παρακολουθήσῃ διὰ τοῦ βλέμματος. Καὶ χθὲς μὲ ἠκολούθει δλην τὴν ἡμέραν κατὰ πᾶν βῆμα . . . προαισθάνεταί τι!»

«Προαισθάνεταί τι!» ἐπανέλαβεν ὁ Σανὶν καταγοητευμένος. Ἄλλως τε, καὶ τί ἠδύνατο ἡ Τζέμμα νὰ εἴπῃ χωρὶς νὰ τὸν καταγοητεύσῃ;!

Ἔπειτα παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ τῷ διηγηθῇ ὅλα τὰ συμβάντα διεξοδικῶς.

Καὶ ἡ Τζέμμα ἤρχισεν ἀμέσως νὰ διηγῆται — μετὰ σπουδῆς, ὀλίγον τι συγκεχυμένως, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μειδιῶσα καὶ μικρούς, βραχεῖς στεναγμοὺς ἀναπέμπουσα, ἀκαταπαύστως δὲ μετὰ τοῦ Σανὶν ταχέα καὶ ἀπαστράπτοντα βλέμματα ἀνταλλάσσουσα. Διηγεῖτο αὐτῷ, πῶς ἡ μήτηρ της μετὰ τὴν χθεσινὴν συνδιάλεξιν προσεπάθησε νὰ φέρῃ αὐτὴν ἐπὶ τέλους εἰς ὡρισμένην τινὰ ἀπόφασιν· καὶ πῶς αὐτὴ ὑπεξέφυγε καὶ ἐματαίωσε τὰς προσπαθείας τῆς μητρός, ὑποσχεθεῖσα ὅτι ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν θὰ δώσῃ ὁριστικὴν ἀπάντησιν· καὶ πόσον δύσκολον τῇ ἦτο νὰ λάβῃ αὐτὴν τὴν προθεσμίαν, καὶ πῶς ἔπειτα παρουσιάσθη ὅλως ἀπροσδοκήτως ὁ κύριος Κλύβερ, ψυχρὸς καὶ βεβιασμένος καὶ ὑπεροπτικὸς περισσότερον παρὰ ποτέ.

«Ὁ κύριος Κλύβερ ὑπεδήλωσε τὴν δυσαρέσκειάν του κατὰ τοῦ ἀγνώστου Ῥώσσου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀσυγχώρητος, παιδαριώδης συμπεριφορὰ (αὐταὶ ἦσαν αἱ ἰδιαίτεραι τοῦ λέξεις) — ἐννοοῦσε τὴν μονομαχίαν σου — δι' αὐτόν, τὸν Κλύβερ, ἦτο προσβλητικωτάτη, ἀπῄτησε δὲ νὰ σοὶ ἀπαγορευθῇ ἀμέσως ἡ εἴσοδος εἰς τὴν οἰκίαν μας.

««Διότι;» εἶπε» — καὶ ἐνταῦθα ἡ Τζέμμα ἐμμιμήθη ὀλίγον τι τὴν φωνὴν του καὶ τοὺς τρόπους του — «διότι αὐτὴ ἡ συμπεριφορά του ῥίπτει κακὴν σκιὰν ἐπὶ τῆς τιμῆς μου: ὡς νὰ μὴ ἤμουν ἐγὼ ἱκανὸς νὰ ὑπερασπίσω μόνος μου τὴν μνηστήν μου, ἣν εἶχον θεωρῆσῃ τοῦτο ὡς ἀναγκαῖον ἢ καὶ ἁπλῶς ὡς ὠφέλιμον! Ὁλόκληρος ἡ Φραγκφούρτη θὰ γνωρίζει αὔριον, ὅτι ἕνας ξένος ἐμονομάχησε μὲ ἕνα ἀξιωματικὸν χάριν τῆς μνηστῆς μου. Τί ἰδέαν θὰ λάβουν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τούτου; Αὐτὸ προσάπτει κηλῖδα ἐπὶ τῆς τιμῆς μου!»»

«Ἡ μητέρα ἦτο ὅλως διόλου μὲ τὴν γνώμην του — φαντάσου! — ἀλλ' ἐγὼ ἐξ αἴφνης τῷ ἀπήντησα ὅτι δὲν εἶνε καμμία ἀνάγκη νὰ ἀνησυχῇ διὰ τὴν τιμήν του καὶ διὰ τὴν ὑπόληψίν του καὶ ὅτι δὲν ἔχει κανένα λόγον νὰ ἐντρέπεται δι' ὅσα θὰ λέγωνται περὶ τῆς μ ν η σ τ ῆ ς τ ο υ — διότι ἐγὼ δὲν εἶμαι πλέον μνηστή του καὶ δὲν θὰ γείνω ποτὲ σύζυγός του! Νὰ ὁμολογήσω εἰλικρινῶς τὴν ἀλήθειαν, εἶχα σκοπὸν νὰ ὁμιλήσω προτήτερα μὲ σᾶς . . . . . μὲ σὲ . . . . . πρὶν ἢ διαλύσω τελειωτικῶς τὴν μετ' αὐτοῦ σχέσιν μου. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ἦλθε . . . . . καὶ ἔτσι δὲν εἠμποροῦσα πλέον νὰ κρατηθῶ. Ἡ μητέρα μάλιστα ἐτρόμαζε καὶ ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, ἀλλ' ἐγὼ ἔτρεξα ἀμέσως εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον, ἐπῆρα τὸ δαχτυλίδι του — δὲν παρετήρησες ὅτι ἀπὸ προχθὲς δὲν τὸ φορῶ πλέον; — καὶ τοῦ τὸ ἔδωκα ὀπίσω. Ἐκεῖνος ἐπροσβλήθη φοβερά, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε εἰς τὸ ἄκρον ἐγωϊστὴς καὶ ἐπηρμένος, δὲν εἶπε πολλὰ λόγια καὶ ἔφυγε. Ἐννοεῖται ὅτι ἀπὸ τὴν μητέρα ἤκουσα πικρότατα παράπονα καὶ ἐπιπλήξεις, καὶ ἐλυπήθηκα πολὺ νὰ τὴν βλέπω τόσον τεθλιμμένην, καὶ πιστεύω, ὅτι ἐφέρθηκα πάρα πολὺ βιαστικά· ἀλλ' ἀπὸ τἄλλο μέρος εἶχα τὸ γράμμα σου — καὶ ἤξευρα πῶς μέ . . .»

«Πῶς σ' ἀγαπῶ» εἶπεν ὁ Σανὶν διακόπτων αὐτήν.

«Ναί . . . πῶς μ' ἀγαπᾷς.»

Οὕτω διελέγετο ἡ Τζέμμα, ἀμηχανοῦσα καὶ μειδιῶσα, ὁσάκις δὲ ἔβλεπεν ἄνθρωπόν τινα προσερχόμενον ἢ διαβαίνοντα πλησίον των, ἐταπείνωνε τὴν φωνὴν ἢ καὶ ἐσιώπα ἐντελῶς. Κατενθουσιασμένος ἠκροᾶτο ὁ Σανὶν καὶ ἐθαύμαζε τοσοῦτον τὴν γλυκεῖαν φωνήν της, ὅσον τῇ προτεραίᾳ εἶχε θαυμάσῃ τὸ γράψιμόν της.

«Ἡ μητέρα εἶνε καθ' ὑπερβολὴν τεθλιμμένη» ἐπανήρχισεν ἡ Τζέμμα — καὶ οἱ λόγοι ἔρρεον ταχεῖς ἐκ τῶν χειλέων της — «δὲν δύναται καθόλου νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ κύριος Κλύβερ μοὶ εἶνε ἀπεχθής, ὅτι δὲν ἤθελα ἐξ ἔρωτος νὰ γείνω σύζυγός του, ἀλλὰ μόνον συνεπείᾳ τῶν ἀκαταπαύστων παρακλήσεών του . . . Εἰς σάς — εἰς σὲ ἔχει ὑποψίαν· δηλαδή, νὰ τὸ εἰπω καθαρά, εἶνε ἐντελῶς πεπεισμένη, ὅτι σὲ ἀγαπῶ, καὶ τοῦτο τὴν λυπεῖ τοσοῦτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ἀκόμη ἕως προχθὲς οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος τοιαύτης ὑποψίας εἶχε συλλάβῃ καὶ σᾶς ἐπεφώρισε μάλιστα νὰ μὲ μεταπείσετε . . . . Τί παράδοξος ἡ ἀποστολή σας — τῇ ἀληθείᾳ! Καὶ τώρα σὲ . . . . σᾶς ὀνομάζει ὑποκριτήν, πανοῦργον· λέγει ὅτι ἐκάμετε κατάχρησιν τῆς ἐμπιστοσύνης της καὶ μοῦ προφητεύει ὅτι θὰ μὲ ἐξαπατήσετε καὶ ἐμὲ . . .»

«Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, Τζέμμα!» ἀνέκραξεν ὁ Σανὶν «δὲν τῆς εἶπες ὅτι . . .»

«Δὲν τῆς εἶπα τίποτε! Ποῖον δικαίωμα εἶχα πρὸς τοῦτο, πρὶν ἢ ὁμιλήσω μαζῆ σου;»

Ὁ Σανὶν συνεκρότησε τὰς χεῖρας.

«Τζέμμα! ἐλπίζω ὅτι τώρα τοὐλάχιστον θὰ τῇ διηγηθῇς τὰ πάντα, θὰ τῇ ὁμολογήσῃς τὰ πάντα καὶ θὰ μὲ παρουσιάσῃς ἐνώπιόν της . . . . θὰ ἀποδείξω εἰς τὴν μητέρα σου ὅτι δὲν εἶμαι ἀπατεὼν οὔτε ὑποκριτής!»

Καὶ τοῦ Σανὶν τὸ στῆθος ὠγκώθη ἤδη ἐξαίφνης ὑπὸ θυέλλης φλογερῶν καὶ γενναίων αἰσθημάτων.

Ἡ Τζέμμα τὸν παρετήρησε μὲ εὐρέως ἠνεωγμένους ὀφθαλμούς.

«Θέλεις τώρα πραγματικῶς νὰ σὲ παρουσιάσω εἰς τὴν μητέρα μου; Εἰς τὴν μητέρα μου, ἡ ὁποία διαβεβαιοῖ, ὅτι . . . ὅτι τὰ πάντα εἶνε μεταξύ μας ἀδύνατα . . . . . ὅτι οὐδέποτε ἡ σχέσις μας θὰ ἔχῃ κανὲν ἀποτέλεσμα;»

Ὑπῆρχε μία λέξις, τὴν ὁποίαν ἡ Τζέμμα δὲν ἔλαβε τὴν τόλμην νὰ προφέρῃ, ἂν καὶ εὑρίσκετο ἐπὶ τῶν χειλέων της. Ἀλλὰ τοσοῦτῳ προθυμότερος ἐδείχθη ὁ Σανὶν νὰ τὴν προφέρῃ.

«Θὰ σὲ νυμφευθῶ, Τζέμμα, θέλω νὰ γείνω σύζυγός σου — μεγαλειτέραν εὐτυχίαν δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐπιθυμήσω!»

Ὁ ἔρως του, ἡ γενναιότης του, ἡ ἀποφασιστικότης του δὲν εἶχον ὅριον.

Ἡ Τζέμμα, ἥτις πρὸς στιγμὴν εἶχε σταματήσῃ, ἅμα ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους τοῦ Σανίν, ἐπετάχυνε τὰ βήματά της . . . . . Ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀποφύγῃ τὴν μεγάλην ταύτην, τὴν ἄρρητον, τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην εὐτυχίαν.

Ἀλλ' αἴφνης ἐσταμάτησεν ἡ Τζέμμα καὶ ἔμεινε ὡσὰν καρφωμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Εἰς μίαν γωνίαν τῆς ὁδοῦ, εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν, ἐνεφανίσθη ὁ κύριος Κλύβερ, ἐνδεδυμένος μὲ ἐντελῶς νέα φορέματα καὶ νέον πῖλον καὶ στολισμένος μὲ δλην τὴν δυνατὴν κομψότητα. Ὁ κύριος Κλύβερ ἀνεγνώρισεν ἀμέσως τὴν Τζέμμαν καὶ τὸν Σανίν. Ἐνδομύχως μένεα πνέων καὶ ἀνορθῶν τὸ εὐκαμπτον σῶμά του, ἐπλησίασε πρὸς αὐτοὺς αὐταρέσκως βαδίζων καὶ ἀβρυνόμενος.

Ὁ Σανὶν κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς περιῆλθέ πως εἰς ἀμηχανίαν. Ἀλλ' ὅτε παρετήρησε τὸ πρόσωπον τοῦ Κλύβερ, εἰς τὸ ὁποῖον οὗτος ἐφ' ὅσον ἠδύνατο προσεπάθει νὰ δώσῃ ἔκφρασιν χλευαστικῆς ἐκπλήξεως, μάλιστα δὲ καὶ οἴκτου — ὅτε προσητένισε τὸ ἐρυθρωπὸν τοῦτο καὶ πρόστυχον πρόσωπον, ἀμέσως ἐξήφθη ὑπ' ὀργῆς καὶ ὥρμησε κατ' αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἡ Τζέμμα ἥρπασε ταχέως τὴν χεῖρα τοῦ Σανίν, ἔθηκε μετ' ἀπαθείας καὶ ἀποφασιστικότητος τὴν χεῖρά της ὑπὸ τὸν βραχίονά του καὶ ἐκύταξε τὸν πρῶην μνηστήρά της ἀφόβως καὶ ἀτενῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς . . Οὗτος ἐμυώπασεν ἀναποφασίστως καὶ συνεμαζεύθη. Ἔπειτα ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν του, ἐψιθύρισε: «Τὸ τέλος τοῦ παλαιοῦ παραμυθιοῦ!» καὶ ἐπροχώρησε μὲ τὸ αὐτὸ ἀβρὸν καὶ φιλόκομψον βάδισμα.

«Τί εἶπεν ὁ γελοῖος;» ἠρώτησεν ὁ Σανὶν καὶ ἑτοιμάσθη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ἀλλ' ἡ Τζέμμα τὸν ἐκράτησε καὶ προὐχώρησε μετ' αὐτοῦ, χωρὶς ν' ἀποσύρῃ τὴν χεῖρά της ἐκ τοῦ βραχιονός του.

Τὸ ζαχαροπλαστεῖον τῶν Ῥοσσέλι ἐγείνεν ἐμφανές.

Διὰ τελευταίαν φορὰν ἐσταμάτησεν ἡ Τζέμμα.

«Δημήτρι, κύριε Δημήτρι,» εἶπε πρὸς τὸν Σανὶν «δὲν εἴμαστε ἀκόμη ἐστὸ σπίτι, δὲν ὡμιλήσαμεν ἀκόμη μὲ τὴν μητέρα. Ἂν θέλετε ἀκόμη νὰ σκεφθῆτε τὸ πρᾶγμα, ἂν . . . . . εἶσθε ἀκόμη ἐλεύθερος, κύριε Δημήτρι.»

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἐπίεσεν ὁ Σανὶν τὴν χεῖρά της ἐπὶ τοῦ στήθους του καὶ παρέσυρε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Τζέμμαν.

«Μητέρα,» ἐφώναξεν ἡ Τζέμμα, ὅτε εἰσῆλθε μετὰ τοῦ Σανὶν εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ διέμενεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα «ἐδῶ σοῦ φέρνω τὸν σωστόν, τὸν ἀληθινόν!»

29.

Ἂν ἡ Τζέμμα ἐλέγεν ὅτι ἔφερε μαζῆ της τὴν χολέραν ἢ τὸν θάνατον, ἡ κυρία Ἐλεονώρα δὲν θὰ ἐδέχετο τὴν εἴδησιν ταύτην μὲ περισσοτέραν ἀπελπισίαν. Ἐκάθισεν ἀμέσως εἰς μίαν γωνίαν τοῦ δωματίου καὶ ἐξερράγη εἰς δάκρυα καὶ λυγμούς, μάλιστα δὲ καὶ ἐθρήνει — ἀπαράλλακτα ὡς Ῥωσσὶς χωρικὴ παρὰ τὸ φέρετρον τοῦ ἀνδρὸς ἢ τοῦ υἱοῦ της. Ἡ Τζέμμα κατὰ τὴν πρώτην στιγμὴν συνεταράχθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐτόλμα οὐδὲ νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν μητέρα της, ἀλλ' ἔμεινεν ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου. Ὁ δὲ Σανὶν ἦτο τόσον ἔκπληκτος, ὥστε καὶ αὐτὸς παρ' ὀλίγον ἐξερρηγνύετο εἰς δάκρυα! Ὁ ἀπαρηγόρητος οὗτος θρῆνος διήρκεσε μίαν ὥραν — μίαν ὁλόκληρον ὥραν! Ὁ Πανταλεόνε ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ κλείσῃ τὴν θύραν τοῦ μαγαζίου, διὰ νὰ μὴ εἰσέλθῃ κανεὶς — εὐτυχῶς ἦτο ἀκόμη πολὺ πρωΐ. Ὁ γέρων δὲν ἤξευρε καλὰ καλὰ τί νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς δλης ὑποθέσεως — βεβαίως ἀπεδοκίμαζε καὶ αὐτὸς τὴν σπουδήν, μεθ' ἧς προέβησαν εἰς τὸ ἔργον ἡ Τζέμμα καὶ ὁ Σανὶν — κατὰ τἄλλα ὅμως δὲν ἐτόλμα νὰ τοὺς ψέξῃ, τοὐναντίον δὲ ἦτο πρόθυμος, ἐν ἀνάγκῃ, νὰ παράσχῃ αὐτοῖς τὴν βοήθειάν του καὶ τὴν προστασίαν του — ἀφοῦ μάλιστα ἀπεστρέφετο τὸν Κλύβερ ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ καρδίας! Ὁ Αἰμίλιος ἐθεώρει ἑαυτὸν ὡς μεσίτην μεταξὺ τοῦ φίλου καὶ τῆς ἀδελφῆς, ἦτο δὲ σχεδὸν ὑπερήφανος ἐπὶ τῇ εὐτυχεῖ ἐκβάσει τῆς δλης ὑποθέσεως! Δὲν ἠδύνατο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐννοήσῃ διατί ἡ μήτηρ του ἦτο τόσον ἀπαρηγόρητος, καὶ οὕτω ἤχθη μετ' οὐ πολὺ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι εἰς ὅλας τὰς γυναῖκας, καὶ εἰς τὰς καλλιτέρας ἀκόμη, ἐλλείπει ὁ ὑγιής, ὁ κοινὸς νοῦς. Ἡ χειρίστη πασῶν ἦτο ἡ θέσις τοῦ Σανὶν ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ. Ὁσάκις ἐδοκίμαζε νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν κυρίαν Ἐλεονώραν, αὕτη ἐξέπεμπεν ὀξυτάτας κραυγὰς καὶ ἐκίνει ἀπελπιστικῶς τοὺς βραχίονας ὅπως τὸν ἀποτρέψῃ ἀφ' ἑαυτῆς. Εἰς μάτην προσεπάθησεν ἐπανειλημμένως, ἐξ ἱκανῆς ἀποστάσεως νὰ φωνάξῃ «Ζητῶ τὴν χεῖρα τῆς θυγατρός σας!» Ἰδίᾳ ἀπαρηγόρητος ἦτο ἡ κυρία Ἐλεονώρα διὰ τὸ ὅτι «ὑπῆρξε τόσον τυφλὴ καὶ δὲν παρετήρησε τίποτε.»

«Ἂν ἐζοῦσε ἀκόμη ὁ μακαρίτης Τζιοβὰν-Μπαττίστας» ἐφώναζε δακρυρροοῦσα «δὲν θὰ συνέβαινε τέτοιο πρᾶγμα!»

«Θεέ μου, τί πράγματα εἶν' αὐτά!» εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Σανίν, «αὐτὸ δὰ καταντᾷ ἐπὶ τέλους ἀνυπόφορο!» (Ἕπεται συνέχεια.)

ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ.

Φεύγει πετᾷ τὸ πλοῖό μας καὶ οἱ φίλοι 'ς τ' ἀκρογιάλι
Μὲ τὰ μαντήλια σὰν τρελλοὶ μᾶς ἀποχαιρετοῦνε
Μᾶς φοβερίζει ἀπὸ μακρυὰ βροχὴ κι' ἀνεμοζάλη
Καὶ ἡ ἀστραπαὶς 'ς τὰ σύγνεφα γοργὰ λαμποκοποῦνε.

Ἀφρίζουνε τὰ κύματα τὴν πλώρη μας χτυπώντας
Καὶ 'ς τὰ σχοινιὰ τὰ τεντωτὰ ὁ ἄνεμος σφυρίζει,
Θαλασσοπούλια ἐπάνω μας πετοῦνε κελαϊδώντας,
Εἰς ἄγριο πέλαγο ἀνοιχτὸ τὸ πλοῖό μας ἁρμενίζει . . .

Φεύγει, πετᾷ 'ς τὰ κύματα ἐπάνω σὰν δελφίνι
Μὲ τὰ λευκά του τὰ πανιὰ τ' ἀνεμοφουσκωμένα . . .
Ἀχ τῆς πατρίδος τὰ βουνὰ ποῦ 'πίσω του ἀφίνει
χάνουνται ἀπὸ τὰ μάτια μας, χάνουνται μακρυσμένα.

Τριζομανοῦνε τ' ἄρμενα, τὰ ξύλα, τὰ κατάρτια,
Σὰν λύκοι μὲς τὴν πλώρη μας τὰ κύματα μουχτᾶνε.
Δὲρν' ἡ παληὰ σημαία μας σὰν φεῖδι μὲς τὰ ξάρτια!
Κ' οἱ ναῦτες μας οἱ Ψαρριανοὶ γελοῦν καὶ τραγουδᾶνε.

— Ἀχ ποῦ πηγαίνετε παιδιά, τὰ κύματα ρωτοῦνε,
Ποῦ τὸ καράβι σας πετᾷ ὡσὰν ἀητὸς μ' ὁρμή;
— Καὶ πῶς δὲν μᾶς γνωρίζετε, οἱ Ψαρριανοὶ ἀπαντοῦνε,
«Στοὺς σκλαβωμένους ἀδελφοὺς πᾶμε μπαρούτι καὶ ψωμί!»

Ζάκυνθος 1889. Διονύσιος Ἡλιακόπουλος.

1. ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΚΕΛ, ὁ νέος ὑπουγὸς τῶν οἰκονομικῶν τῆς Πρωσσίας, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 177).
2—7. ΕΞ ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΡΙΣΤΩΣΑΙ ΤΑΣ ΤΑΥΡΟΜΑΧΙΑΣ ΕΝ ΙΣΠΑΝΙΑι, μετὰ σχετικοῦ ἄρθρου (ἐν σελ. 179—182).
8. ΙΣΠΑΝΙΣ. Εἰκὼν ὑπὸ Mansiera (ἐν σελ. 185). Ἐκτύπωσις χρωματιστή.

Νέον εἶδος σακχάρεως. Ἐὰν ἔλεγέ τις, πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς σακχαρίνης, ὅτι εἰς μέλλοντας χρόνους θὰ κατορθώση ὁ ἄνθρωπος νὰ χρησιμοποιῇ τὸν λιθάνθρακα (τὸ πετροκάρβουνον) πρὸς γλύκυνσιν τῶν ἐδεσμάτων του καὶ τῶν ποτῶν του, θὰ ἐγίνετο καταγέλαστος. Καὶ ὅμως *τὸ θαῦμα τοῦτο συνετελέσθη*· ὁ λιθάνθραξ μετατρέπεται σήμερον εἰς ζάχαριν, καὶ μάλιστα εἰς ζάχαριν πολὺ ὑγιεινοτέραν πολὺ εὐθηνοτέραν καὶ ἀσυγκρίτως γλυκυτέραν τῆς συνήθους ζαχάρεως. Γερμανός τις χημικός, ὀνόματι Κωνσταντῖνος Fahlberg, ἀσχολούμενος περὶ τὴν ἔρευναν νέας τινὸς βαφικῆς ὕλης, κατώρθωσε, πρὸ δέκα περί που ἐτῶν, νὰ ἀποτελέση ἐκ τοῦ λιθάνθρακος νέον τι σῶμα, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν ἔκτακτον αὐτοῦ γλυκύτητα ὠνόμασε σακχαρίνην (Sacharin), κατὰ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα «σάκχαρον».

Τὸ νέον τοῦτο σῶμα, ἡ σακχαρίνη, μέλλει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νὰ ἀντικαταστήση τὴν ζάχαριν. Ἡ σακχαρίνη εἶνε κόνις λευκή, ἄμορφος, καὶ οὐδεμίαν, οὐδὲ εἰς τὰ ἐλάχιστα αὐτῆς μόρια, κρυσταλλοειδῆ μορφὴν δεικνύουσα, ἔχουσα δὲ ὁσμὴν ὁμοίαν τῇ τοῦ πικραμυγδάλου καὶ ἐπασθητῆν μόνον εἰς τοὺς κεκτημένους λεπτοτάτην καὶ ἐκτάκεως ἀνεπτυγμένην ὄσφρησιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς φυσικὰς αὐτῆς ἰδιότητας, ἡ σακχαρίνη εἶνε δυσδιάλυτος ἐν τῷ ψυχρῷ, εὐδιαλυτωτέρα δὲ ἐν τῷ ζέοντι ὕδατι. Ἡ γλυκυντικὴ δύναμις εἴτε ἁπλούστερον ἡ γλυκότης τῆς σακχαρίνης εἶναι ἐκτάκτως μεγάλη, τοσοῦτον μεγάλη ὥστε ὑπερβαίνει κατὰ 280 φορὰς τὴν γλυκότητα τοῦ συνήθους ἡμῶν γλυκυντικοῦ μέσου, ἤτοι τῆς ἐκ σακχαροκαλάμου ζαχάρεως. Ἐν ἄλλαις λέξεσι 5 ἑκατοστὰ τοῦ γραμμαρίου σακχαρίνης καθιστῶσι ἐν κυάθιον καφφὲ ἢ τεῖου τόσον γλυκύ, ὅσον 14 γραμμάρια ζαχάρεως· δυνάμεθα δὲ μάλιστα νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν γλυκότητα τῆς σακχαρίνης ἐν διαλύσει ἑνὸς γραμμαρίου εἰς ἑβδομήκοντα λίτρας ὕδατος. Εἷς ἐλάχιστος κόκκος σακχαρίνης, τιθέμενος ἐπὶ τῆς γλώσσης, ἀρκεῖ ὅπως διεγείρῃ ἐν τῷ στόματι ἰσχυροτάτην αἴσθησιν γλυκύτητος, ἥτις διαρκεῖ καὶ ἐπὶ πολὺ μακρότερον χρόνον ἢ ἡ τῆς συνήθους ζαχάρεως. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἡδύνατό τις νὰ ἐρωτήση, ἀφοῦ ἡ σακχαρίνη εἶνε χημικὸν προϊόν, μήπως εἶνε βλαβερὰ εἰς τὴν ὑγείαν; Ἡ ἐρώτησις αὕτη εἶνε εὐλογωτάτη, εἰ καὶ τὸ ζήτημα περὶ τῆς ὑγιεινῆς φύσεως τῆς σακχαρίνης δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη λελυμένον καὶ μάλιστα ὑπὸ ἑξόχου Γερμανοῦ ἰατροῦ, τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐν Βερολίνῳ ἰατρικῆς κλινικῆς τῆς Charitée, τοῦ καθηγητοῦ Leyden. Ὁ ἰατρὸς οὗτος μετεχειρίσθη τὴν σακχαρίνην εἰς τε τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ἐν ἀναρρώσει εὑρισκομένους κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς μέσον γλυκυντικὸν τῶν ἐδεσμάτων καὶ τῶν ποτῶν, εἶτα δὲ διαφοροτρόπως, ἵνα ἐξακριβώση τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν παρατηρήσεών του ἦτο λίαν εὐχάριστον καὶ ὁ Leyden ἠδυνήθη νὰ δώση εὐσυνειδήτως τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ χρῆσις τῆς σακχαρίνης οὐδεμίαν βλάβην ἐπιφέρει εἰς τὸν ἄνθρώπινον ὀργανισμόν.

Οὐ μόνον δὲ ἀνεπιβλαβὴς εἶνε ἡ σακχαρίνη ἀλλὰ καὶ ὑπό τινας ἐπόψεις ὠφελιμωτέρα εἰς τὴν ὑγείαν ἢ ἡ συνήθης ζάχαρις. Ἡ χρῆσις τῆς ζαχάρεως ἐπιφέρει ὡς γνωστὸν δυσάρεστα καὶ βλαβερὰ *εἰς τὴν πέψιν ἀποτελέσματα*, πρὸ πάντων εἰς τὰ μικρὰ παιδία, ἐνῷ τοὐναντίον ἡ σακχαρίνη ἐπειδὴ ἔχει, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα ἐκ τοῦ λιθάνθρακος χημικὰ προϊόντα, ἀντισηπτικὰς ἰδιότητας, εἶνε ἀκριβῶς διὰ τὴν θρέψιν τῶν μικρῶν παιδίων καταλληλοτάτη καὶ ὠφελιμωτάτη, τοῦθ' ὅπερ ἐπεβεβαιώθη καὶ διὰ πολλῶν πειραμάτων ἐξόχων ἰατρῶν. Ἰδιαιτέρας μνείας ἄξιαι εἶναι αἱ παρατηρήσεις τοῦ ἰατροῦ Max Vogel, ὅστις ἐπὶ τῆς χρήσεως τῆς σακχαρίνης ἐν τῇ διαθρέψει τῶν παιδίων ἔκαμε πλεῖστα πειράματα, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων συγκεφαλαιοῖ διὰ βραχέων ἐν τοῖς ἑξῆς: «Ἡ σακχαρίνη εἶνε ἀξία συστάσεως πρὸ πάντων εἰς τὰς νόσους τῶν παιδίων, οἷον εἰς τὴν διφθερίτιδα, τὴν ὑμενογόνον λαρυγγίτιδα, τὴν σπασμοβρογχίτιδα κτλ. Τῶν τοιούτων νόσων ἡ κυρία ἑστία θεωρεῖται ἐγκειμένη ἐν τῷ ἐντέρῳ. Ἰδίᾳ δὲ παρὰ τῇ τελευταίᾳ μνημονευθείσῃ νόσῳ συνιστᾶται θερμῶς ἡ ἀποχὴ ἀπὸ πάσης σακχαρώδους τροφῆς. Ἐνταῦθα ἡ ζάχαρις ἠδύνατο κάλλιστα ν' ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τῆς σακχαρίνης, ἥτις ἀναπληροῖ μὲν ἀφ' ἑνὸς τὴν εἰς τὰ παιδία τοσοῦτον ἀρεστὴν γεῦσιν τῆς ζαχάρεως, ἔχει δὲ ἀφ' ἑτέρου καὶ ἀντισηπτικὴν ἐνέργειαν.»

Κατασκευὴ λεπτοτάτων νημάτων ἐκ πυριτολίθου. Διά τινας σκοποὺς τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ἀπαιτοῦνται λεπτότατα νήματα καὶ συγχρόνως δυνάμενα νὰ βαστάζωσι μεγάλα βάρη καὶ νὰ παρέχωσιν ὅσον οἷόν τε ἐλαχίστην ἀντίστασιν εἰς τὴν περιστροφήν. Ὁ φυσιοδίφης Boys κατώρθωσεν ἤδη νὰ ἐξεύρη μέθοδόν τινα πρὸς κατασκευὴν τοιούτων νημάτων, ἅτινα ἀντιποκρίνονται πρὸς τὰς ἀνωτέρω ῥηθείσας ἀπαιτήσεις μετὰ καταπληκτικῆς ἀκριβείας. Περὶ τῆς ὄντως ἐκπληκτικῆς λεπτότητος τῶν νημάτων τούτων δύναταί τις νὰ συλλάβῃ ἀμυδράν τινα ἰδέαν ἀκούων τὴν διαβεβαίωσιν αὐτοῦ τοῦ ἐφευρέτου, ὅστις λέγει ὅτι εἰς κύβος πυριτολίθου (ὀρείας κρυστάλλου) ἑνὸς δακτύλου μήκους παρέχει νῆμα, δυνάμενον νὰ περιζώση τὸν ἰσημερινὸν τῆς γῆς 658 φοράς, καὶ ὅτι ἐν μικρότατον μόλις ὁρατὸν μόριον τῆς ὕλης ταύτης ἐξαρκεῖ πρὸς κατασκευὴν νήματος 1000 ἀγγλικῶν μιλίων μήκους. Μεθ' ὅλην δὲ τὴν καταπληκτικὴν του ταύτην λεπτότητα τὸ νῆμα κατεδείχθη διὰ τῶν γενομένων πειραμάτων ὅτι ἔχει μεγάλην στερεότητα. Τὸ λεπτότατον ἐκ πυριτολίθου νῆμα ὑπερέβη κατὰ τὴν στερεότητα τὸν σκληρότατον χάλυβα.

Ὡσαύτως λεπτότατα νήματα κατώρθωσε νὰ κατασκευάση καὶ ὁ Chardonnet ἐκ βάμβακος καὶ λεπτοῖνου ξυλίνης μάζης ἀναλελυμένης εἰς μῖγμά τι οἰνοπνεύματος καὶ αἰθέρος. Τὰ νήματα ταῦτα, μετὰ φυσικῆς μετάξης ἡνωμένα, παρέχουσιν ὕφασμά τι ὁμοιότατον τῇ φυσικῇ μετάξῃ.

Ἅμαξα ἄνευ ἵππων. Ἀπό τινος ἤδη χρόνου τρέχει εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Στουτγάρτης μία ἅμαξα κινουμένη ἄνευ ἵππων. Ἡ κίνησις τῆς παραδόξου ταύτης ἁμάξης γίνεται διὰ ἠλεκτρικοῦ κινητῆρος τοποθετημένου ἐν τῇ θέσει τοῦ ἁμαξηλάτου καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης διευθυνομένου. Ἡ κίνησις εἶναι ταχεῖα, ἤρεμος καὶ ἀσφαλής.

Πρακτικὴ χρησιμοποίησις τοῦ φωνογράφου θὰ γείνῃ προσεχῶς, ὡς ἀγγέλλεται, ἐν τοῖς μεξικανικοῖς ταχυδρομείοις. Εἰς ὅλα τὰ κυριώτερα γραφεῖα τῶν ταχυδρομείων τοῦ Μεξικοῦ θὰ ἱδρυθῶσι δημόσιοι φωνογράφοι πρὸς κοινὴν χρῆσιν, ἰδίᾳ τῶν ἀπορωτέρων καὶ τῶν ἀγνοούντων τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν. Ὁ θέλων νὰ πέμψῃ κοινοποίησίν τινα διὰ τοῦ φωνογράφου, θὰ μεταβαίνῃ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ταχυδρομείου, καὶ θὰ ἀπαγγέλλῃ τὴν κοινοποίησίν του εἰς τὸν φωνογράφον. Ὅταν ὁ κύλινδρος φθάσῃ εἰς τὸ μέρος τοῦ προορισμοῦ του, θὰ προσκαλῆται ὁ ἀποδέκτης τῆς κοινοποιήσεως εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ταχυδρομείου καὶ θ' ἀκούῃ ἐκ τοῦ φωνογράφου αὐτοὺς τοὺς λόγους τοῦ ἀποστολέως.

Ἠλεκτρικοὶ σιδηρόδρομοι, ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν Ἀμερικῇ πενήκοντα καὶ ἐννέα ἐν ἐνεργείᾳ, ἕτεροι δὲ τριάκοντα καὶ ἓξ κατασκευάζονται ἤδη, ἐνῷ ἐν Ἀγγλίᾳ οὐδεὶς εἰσέτι ὑπάρχει τοιοῦτος σιδηρόδρομος.

Βακτηρίδια καὶ νόσοι. Μόλις δεκαπέντε ἔτη παρῆλθον ἤδη ἀφ' ὅτου γινώσκομεν ὅτι ὑπάρχουσιν ἐλάχιστοι, μικροσκοπικοὶ ὀργανισμοί, εἰς τὸ φυτικὸν βασίλειον ἀνήκοντες, οἵτινες δύνανται ὑπό τινας ὡρισμένας περιστάσεις νὰ προξενῶσι τὰς χαλεπωτάτας νόσους. Οὐδεὶς δὲ διὰ τῆς δυσχερεστάτης καὶ κοπιωδεστάτης ἐξερευνήσεως τῶν μικροοργανισμῶν τούτων παρέσχε τῇ ἐπιστήμῃ τοσαύτας ὑπηρεσίας, ὅσας ὁ καθηγητὴς Κώχ, ὁ διευθυντὴς τοῦ ἰνστιτούτου τῆς ὑγιεινῆς ἐν Βερολίνῳ, ὅστις ἰδίᾳ διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ βακτηριδίου τῆς φυματιώσεως τῷ 1882 καὶ τοῦ τῆς χολέρας τῷ 1883 ἐκτήσατο παγκόσμιον φήμην. Ὁ Κὼχ εἶνε ὁ πρύτανις τῆς βακτηριδιολογικῆς ἐπιστήμης. Κατὰ τὸ ἐσχάτως συνελθὸν δέκατον διεθνὲς ἰατρικὸν συνέδριον ἐν Βερολίνῳ ὡμίλησεν ὁ Κὼχ περὶ «βακτηριδιολογικῶν ἐρευνῶν», ὁ δὲ λόγος του ἔτυχε τῆς ὑψίστης ἐπιδοκιμασίας ἐκ μέρους τῶν εἰδημόνων, εἶνε δὲ καὶ διὰ τὸ δημόσιον ἐν γένει ἄξιος τοῦ πλείστου ἐνδιαφέροντος.

Παρατηρητέον ἐν πρώτοις ὅτι τὰ βακτηρίδια αὐτὰ (σχιζομύκητες) ἀνήκουσιν εἰς τὴν μεγάλην τάξιν τῶν φυτικῶν παρασίτων, ἧς μετέχουσι καὶ ἄλλα εἴδη μυκήτων, οἷον τῶν τοῦ εὐρώτος κτλ. Οἱ τελευταῖοι ὅμως οὗτοι εἰς σπανίας μόνον περιστάσεις εἶναι νοσογόνοι, ἐνῷ ἀπεναντίας βακτηρίδια εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ προξενοῦντα *τὰς πλείστας μολυσματικὰς νόσους*. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν σχιζομυκήτων ὑπάρχουσιν εἴδη τινά, τὰ ὁποῖα οὐδεμίαν προφανῆ βλάβην παρέχουσιν εἰς τὸν ὀργανισμόν. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἀνεπιβλαβῆ ταῦτα εἴδη, ὀνομάζονται τὰ πρῶτα «παθογόνα» εἴτε νοσογόνα βακτηρίδια.

Ὅτι ἐπιδημικαί τινες νόσοι ὀφείλουσι τὴν γένεσίν των εἰς ὀργανικὰ ὄντα, εἰκάσθη τοὐλάχιστον καὶ εἰς προτέρους χρόνους. Ἡ εἰκασία αὕτη ἀνεφύετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπανειλημμένως, ἐγένετο δὲ βεβαιότης μόλις δι' ὡρισμένας τινὰς τῶν νόσων τούτων ἐντὸς τῶν τελευταίων δύο δεκαετηρίδων. Αἱ πρῶται νόσοι, καθ' ἃς παρετηρήθησαν ἐν τῷ αἵματι παράδοξοί τινες καὶ δυσεξήγητοι σχηματισμοί, ἦσαν ὁ ἀνθραξ καὶ ὁ ὑποτροπικὸς τύφος (Recurrens). Ἀλλ' αἰτιώδης τις σχέσις μεταξὺ τῶν εὑρημάτων τούτων καὶ τῶν ῥηθεισῶν νόσων δὲν κατωρθώθη ἕως τότε νὰ εὑρεθῇ. Οὐχ ἧττον ὅμως διὰ σημαντικῶς τελειοτέρων μικροσκοπίων καὶ διὰ τῆς γνώσεως ὅτι τὰ βακτηρίδια δεικνύουσι ὡρισμένας τινὰς ἰδιότητας ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν βαφικῶν τινων ὑλῶν καὶ εἰσδέχονται πρὸ πάντων τὴν ἀνιλίνην μετὰ παλλῆς ἀπλοτείας, τὰ πειράματα ἐξηκολούθησαν νὰ γίνωνται μετὰ ὁσημέραι μείζονος ἐπιτυχίας. Τοιουτοτρόπως, δι' ἐντεταμένης βαφῆς τὰ δυσδιάκριτα ταῦτα σωμάτια ἐγένοντο ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον εὐκρινέστερον ὁρατά. Αἱ ἄπαξ ἀποκτηθεῖσαι γνώσεις περὶ τῶν σχέσεων ὡρισμένων τινῶν βακτηριδίων πρὸς ὡρισμένας νόσους ἔδωκαν ὤθησιν εἰς περαιτέρω ἐρεύνας, αἵτινες ἔσχον ἐπίσης ἐπιτυχῆ ἀποτελέσματα. Οἱ βακτηριολόγοι προσεπάθησαν ἤδη ν' ἀπομιμηθῶσιν ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον τοὺς ὑπὸ τῆς φύσεως δεδομένους ὅρους τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς πληθύνσεως τῶν βακτηριδίων, πρὸς τοῦτο δὲ παρεσκεύασαν θρεπτικὰ ὑγρὰ ἐν οἷς προσεπάθουν νὰ ἀναπτύξωσι καθαρῶς τὰ διάφορα βακτηρίδια, ὅπως ἐκτελέσωσιν ἐπ' αὐτῶν τὰ πειράματα πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς φύσεως καὶ τῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν. Τοιουτοτρόπως κατωρθώθη νὰ διακριθῶσιν ἐπ' ἀλλήλων τὰ διάφορα εἴδη τῶν βακτηριδίων. Ὡσαύτως διὰ τῆς τεχνητῆς ταύτης ἐκτροφῆς καὶ ἀναπτύξεως τῶν βακτηριδίων ἐγένετο δυνατὴ καὶ ἡ ἐγκένρισις αὐτῶν εἰς ζῶα, δι' ἧς ἀποδεικνύεται ἂν ἔχωσι μολυσματικὰς ἰδιότητας ἢ ὄχι.

Ἀλλ' ὑπὸ ποίους ὅρους δικαιούμεθα νὰ θεωρῶμεν τὴν ὕπαρξιν των βακτηριδίων ὡς αἰτίαν ὡρισμένων τινῶν νόσων; Ὁ Κὼχ ἐξεφράσθη περὶ τούτου ὡς ἑξῆς: «Ἐὰν ἀποδειχθῇ: πρῶτον, ὅτι τὸ παράσιτον εὑρίσκεται ἐν πάσῃ περιπτώσει τῆς ὡρισμένης νόσου, καὶ μάλιστα ὑπὸ περιστάσεις, ἀνταποκρινομένας πρὸς τὰς παθολογικὰς μεταβολὰς καὶ πρὸς τὴν κλινικὴν πορείαν τῆς νόσου· δεύτερον, ὅτι κατ' οὐδεμίαν ἄλλην νόσον παρουσιάζεται ὡς τυχαῖον καὶ μὴ νοσογόνον παράσιτον· καὶ τρίτον, ὅτι, ἐντελῶς ἀπομονωθὲν ἐκ τοῦ σώματος καὶ καθαρῶς ἐκτραφέν, εἶνε εἰς θέσιν νὰ προξενήση ἐκ νέου τὴν νόσον, τότε τὸ παράσιτον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἦνε τυχαῖον παρεπόμενον τῆς νόσου, ἀλλὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς αἴτιόν τῆς νόσου.» Πράγματι εἰς πολλὰς ἐπιδημικὰς νόσους ἐξεπληρώθησαν οἱ ὅροι οὗτοι πάντες· ἀπεδείχθη ὅμως πρὸς τούτοις ὅτι καὶ μόνοι οἱ δύο πρῶτοι ὅροι εἶναι ἐπαρκεῖς, ὅπως θεωρηθῇ τὸ παράσιτον ὡς αἴτιον τῆς νόσου. Ἀλλὰ παραδόξως πως, δὲν κατωρθώθη μέχρι τοῦδε ν' ἀποδειχθῇ ἡ παρασιτικὴ φύσις πολλῶν ἄλλων νόσων, λίαν μεταδοτικῶν. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Κὼχ αἱ νόσοι αὗται δὲν ἔχουσιν ὡς αἰτίαν τὰ βακτηρίδια ἀλλ' ἴσως ἄλλους τινὰς μικροοργανισμούς, ἀνήκοντας εἰς τὰς κατωτάτας βαθμίδας τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου.

Εἰ καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῶν βακτηριδίων ὡς αἰτίων τῶν νόσων ἐφαίνετο ἔχουσα μάλλον θεωρητικὴν ἢ πρακτικὴν ἀξίαν, οὐχ ἧττον ὅμως ἔσχε καὶ πολλὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα. Γινώσκοντες ἤδη τοὺς ὅρους τῆς ὑπάρξεως τῶν βακτηριδίων — τὴν καταστροφὴν αὐτῶν δι' ὑψηλῆς θερμοκρασίας ἢ δι' ὡρισμένων τινῶν χημικῶν ὑλῶν — εἴμεθα τώρα εἰς θέσιν νὰ λαμβάνωμεν ἀπολύτως ἀσφαλῆ καθαρτικὰ ἀπὸ μιασμάτων μέτρα, ὡσαύτως δὲ δυνάμεθα νὰ ἐξελέγχωμεν ἀκριβῶς τὴν φύσιν τοῦ ποσίμου ὕδατος, τοῦ γάλακτος, τῶν τροφίμων, τοῦ ἀέρος ἐν ὡρισμένοις χώροις κτλ., προσέτι δὲ νὰ διαγιγνώσκωμεν ἐνωρὶς μεμονωμένας τινὰς περιπτώσεις χολέρας ἢ ἀρχομένης φθίσεως τῶν πνευμόνων καὶ ἐπομένως νὰ λαμβάνωμεν ἐγκαίρως προφυλακτικὰ μέτρα. Βεβαίως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι πάντα ταῦτα εἶναι ἐμμεσοι μόνον ἐπιτυχίαι ἐν τῷ κατὰ τῶν βακτηριδίων ἀγῶνι· ἀμέσους δὲν ἔχομεν δυστυχῶς, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Παστὲρ ἀνακαλυφθέντων μέσων ἐμβολιασμοῦ κατὰ τῆς λύσσης καὶ ὀλίγων ἄλλων. Καὶ πρὸς θανάτωσιν μὲν τῶν βακτηριδίων ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ ἀσφαλέστατα μέσα, ἀλλὰ τὰ μέσα ταῦτα καταστρέφουσιν ἐπ' ἴσης ἀσφαλῶς καὶ τοὺς ἰστοὺς ἐν τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου. Οὐχ ἧττον ὅμως δυνάμεθα δικαίως νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι θὰ ἔλθῃ ποτὲ καιρὸς καθ' ὃν ἡ βακτηριδιολογία θὰ φέρῃ καὶ ἀμέσους ὠφελείας εἰς τὴν θεραπευτικήν.

Ἀλλ' ἐξ ὅλων τῶν νόσων ἡ φοβερωτάτη, ἡ καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπὸ μακρῶν ἤδη αἰώνων φοβερὰς καταστροφὰς ἐπιφέρουσα εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ ἡ μάλιστα προκαλοῦσα τὴν συντονωτάτην ἐνέργειαν τῶν ἰατρῶν πρὸς καταπολέμησιν αὐτῆς, ἀφ' ὅτου πρὸ πάντων ἐγνώσθη ὁ παρασιτικὸς αὐτῆς χαρακτήρ, εἶνε ἡ φυματίωσις (Tuberkulose). Ἀναρίθμητα μέσα ἐξευρέθησαν μέχρι τοῦδε πρὸς καταπολέμησιν τῆς φοβερᾶς ταύτης νόσου, ἀλλ' ἔμειναν πάντα ἄνευ ἀποτελέσματος. Μεθ' ὅλας τὰς ἀποτυχίας ταύτας, ὁ καθηγητὴς Κὼχ ἐκφράζει ἤδη τὴν ἐλπίδα ἐξευρέσεως ἀποτελεσματικοῦ μέσου, καταστρέφοντος τὰ παράσιτα καὶ μηδαμῶς βλάπτοντος τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν. «Αἱ μέχρι τοῦδε ἀποτυχίαι» λέγει ὁ Κὼχ «προῆλθον ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ἀσχοληθέντες περὶ τὴν ἐξερεύνησιν τῶν κατὰ τῆς φυματιώσεως μέσων δὲν ἠκολούθησαν τὴν ὀρθὴν ὁδὸν ἐν ταῖς ἐρεύναις αὐτῶν. Οὐχὶ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου» λέγει ὁ διάσημος οὗτος ἐρευνητὴς «ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν καθαρῶς καὶ μεμονωμένως ἐκτεθραμμένων βακτηριδίων πρέπει νὰ γείνωνται τὰ πειράματα· ἐπιτυχόντων δὲ τούτων δὲν πρέπει πάλιν νὰ λαμβάνεται ὁ ἄνθρωπος ὡς ἀντικείμενον τῶν πειραμάτων, ἀλλὰ νὰ δοκιμάζεται κατ' ἀρχὰς ἂν αἱ γενόμεναι παρατηρήσεις, ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ ζωντανὰ σώματα τῶν ζώων. Τέλος δέ, ὅταν τὰ ἐπὶ τῶν ζώων πειράματα ἐπιτύχωσι, τότε μόλις πρέπει νὰ δοκιμάζωνται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου τὰ ἐξευρεθέντα μέσα.» Ὁ Κὼχ περαιτέρω ἀνεκοίνωσεν ὅτι κατώρθωσε μὲν νὰ εὕρῃ μέγα πλῆθος χημικῶν ὑλῶν δυναμένων νὰ παρακωλύσωσι τὴν αὔξησιν τῶν ἐκτὸς τοῦ σώματος καθαρῶς ἐκτεθραμμένων βακτηριδίων, αἵτινες ὅμως ἔμειναν ἄνευ ἀποτελέσματος εἰσαχθεῖσαι εἰς τὰ σώματα φθισικῶν ζώων. Ἐπὶ τέλους ὅμως, μὴ ἀπόθαρρυνθεὶς ἐκ τῶν ἀποτυχιῶν τούτων, κατώρθωσε διὰ πολλῶν καὶ ἐπιμόχθων πειραμάτων νὰ εὕρῃ μέσον τι, ὅπερ ἐγκεντριζόμενον εἰς τὸ σῶμα ζώων ἐκτάκτως ἐπιδεκτικῶν τοῦ δηλητηρίου τῆς φυματιώσεως καθιστᾷ αὐτὰ ἀνεπίδεκτα τοῦ δηλητηρίου τούτου, ὡσαύτως δὲ εἰσαγόμενον εἰς τὸ σῶμα ζώων εἰς τὸν ὄπατον βαθμὸν φθισικῶν καταπαύει ἐν αὐτοῖς τὴν νόσον.

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΥΠΝΟΥ.

Οἱ πράγματι ὑγιεῖς ἄνθρωποι ἀγαπῶσι νὰ ἐγείρωνται τὴν πρωΐαν ἐκ τῆς κλίνης καὶ νὰ κατακλίνωντᾶι τὸ ἑσπέρας ἐνωρίς. Οἱ νευροπαθεῖς εἶναι συνήθως τὴν πρωΐαν, πολλάκις δὲ καὶ καθ' ὅλον τὸν πρὸ μεσημβρίας χρόνον, δύσθυμοι, εὐερέθιστοι, ὀργίλοι, πᾶσαν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων αὐτῶν ὀργάνων αἰσθάνονται μετά τινος ἄλγους, καὶ ἐπειδὴ τὴν αἰτίαν τῆς ψυχικῆς των ταύτης διαθέσεως ζητοῦσιν οὐχὶ ἐν ἑαυτοῖς ἀλλ' εἰς τὸν περιβάλλοντα αὐτοὺς κόσμον, διὰ τοῦτο εἶναι κακότροποι, ὀξύθυμοι καὶ γογγυσταί. Τοὐναντίον δὲ τὸ ἑσπέρας οἱ νευρικοὶ οὗτοι ἄνθρωποι εἶναι εὐδιάθετοι, εὔθυμοι καὶ παρατείνουσι τὸν χρόνον τῆς ἐγρηγόρσεως των μέχρι βαθείας νυκτός. — Τὸ ἐγείρεσθαι πρωΐ τῆς κλίνης εἶνε ὠφέλιμον εἰς τὴν ὑγείαν, δὲν εἶνε ὅμως καλὸν τὸ ἐγείρειν διὰ τῆς βίας τὰ ἀδύνατα παιδία καὶ τὰ ἄναιμα καὶ νευρασθενῆ κοράσια καὶ στερεῖν αὐτὰ τὸν γλυκὺν ὕπνον τῆς πρωΐας. Πρέπει νὰ ἀφίνωμεν αὐτὰ νὰ κοιμῶνται ἐφ' ὅσον ἔχουσιν ἀνάγκην τοῦ ὕπνου, νὰ προσπαθῶμεν δὲ δι' ἄλλων μέσων νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν νευρικὴν αὐτῶν ἀδυναμίαν, μὴ βαρύνοντες ὑπερμέτρως τὸν ἐγκέφαλον αὐτῶν διὰ πολλῶν καὶ δυσνοήτων μαθημάτων, μήτε τὸν στόμαχον αὐτῶν διὰ πολλῶν καὶ δυσπέπτων ἐδεσμάτων, ἀλλὰ συνεθίζοντες αὐτὰ νὰ περιπατῶσιν εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα, νὰ ἀποσκληρύνωσι καὶ ἰσχυροποιῶσι τὸ σῶμα των διὰ ψυχρῶν λουτρῶν, διὰ γυμναστικῶν ἀσκήσεων καὶ τῶν τοιούτων, καὶ μὴ ἐπιτρέποντες εἰς αὐτά, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὰ κοράσια νὰ ἀναγινώσκωσι διηγήματα ἐξάπτοντα τὴν φαντασίαν κτλ. Ἰσχυροποιουμένου τοιουτοτρόπως τοῦ ὀργανισμοῦ, ὁ ὕπνος θὰ ἐπέρχεται ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἑσπέραν ἐνωρίς, τότε δὲ ἡ ἐκ τοῦ ὕπνου ἐξέγερσις θὰ γίνεται εὐχαρίστως τὴν πρωΐαν. Ἀλλ' ἡ διὰ βιαίων μέσων γινομένη ἐξέγερσις τῶν νευρασθενῶν καὶ ἀναιμικῶν παιδίων καθ' ὃν χρόνον ὁλόκληρος ὁ ὀργανισμὸς ἀμύνεται συνεχόμενος πάσαις δυνάμεσιν ὑπὸ τοῦ παγκρατοῦς ὕπνου, εἶνε τοσοῦτον ἐπιβλαβὴς ὅσον τὸ εἰσάγειν διὰ τῆς βίας ὠμὸν ἢ ἡμίεφθον κρέας καὶ οἶνον εἰς τὸν ἀσθενῆ στόμαχον τῶν μικρῶν παιδίων.

Λέγουσιν ὅτι ὁ πρὸ τοῦ μεσονυκτίου ὕπνος εἶνε ὁ ἄριστος. Ἔχει ἄρα γε λόγον τινὰ ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος; Πᾶσαι αἱ σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ λειτουργίαι ὑπόκεινται εἰς περιοδικήν τινα μεταλλαγήν, ὅπως ὁλόκληρος ὁ ἡμέτερος πλανήτης εἰς τὴν περιοδικὴν μεταλλαγὴν τοῦ φωτός. Αἱ φυτικαὶ λειτουργίαι, ὁ ἀριθμὸς τῶν παλμῶν τοῦ σφυγμοῦ, ἡ παραγωγὴ τῆς θερμότητος, αἱ ἐκκρίσεις κτλ., ἔχουσι περὶ τὸ μεσονύκτιον τὴν ἐλαχίστην αὐτῶν δύναμιν, τὸν ἐλάχιστον βαθμὸν τῆς ἐντάσεώς των, τὸ ἑαυτῶν minimum. Ὁ σφυγμὸς ἔχει περί που κατὰ τὸ $^1/_5$ ὀλιγωτέρους παλμοὺς ἢ κατὰ τὴν ἐγρήγορσιν· παρὰ τῷ ὀκταετεῖ παιδίῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν σφυγμῶν καταβαίνει ἀπὸ 100 εἰς 89· παρὰ τῷ ἑνδεκαετεῖ ἀπὸ 90 εἰς 80, παρὰ δὲ τῷ ἀνδρὶ ἀπὸ 70 εἰς 60. — Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἡ συχνότης τῶν παλμῶν κατέρχεται εἰς τὸν κατώτατον αὐτῆς ὅρον (minimum), περὶ δὲ τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωΐας ἄρχεται αὖθις αὐξανομένη.

Ἡ θερμότης τοῦ σώματος διατελεῖ εἰς τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ἐντάσεως αὐτῆς ἀπὸ τῆς 4 μέχρι τῆς 9 μετὰ μεσημβρίαν ὥρας, μετὰ ταῦτα δὲ ἀρχίζει νὰ καταβαίνῃ μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, τὴν δὲ πρωΐαν ἄρχεται πάλιν αὐξανομένη.

Ὁ ὀργασμὸς (ἡ πληθυνὴ τῶν χυμῶν) τοῦ σώματος ἐλαττοῦται κατὰ τὴν νύκτα, αὐξάνει δὲ κατὰ τὴν πρωΐαν. Ἡ περιφέρεια τοῦ στήθους μετὰ τετράωρον ὕπνον ἐλαττοῦται κατὰ τὰ $^3/_{35}$, ἡ χεὶρ ὡσαύτως σμικρύνεται, ἡ κοιλία καὶ οἱ πόδες μειοῦνται τὸν ὄγκον κατὰ $^1/_{30}$ περίπου. — Πᾶσαι αἱ ἐκκρίσεις καὶ ἡ μεταλλαγὴ τῆς ὕλης ἐλλατοῦνται ὡσαύτως, ἡ δὲ ἀναπνοὴ γίνεται βραδυτέρα καὶ βαθυτέρα ἢ κατὰ τὴν ἐγρήγορσιν. Κατὰ τὸν ὕπνον ἐκπνέεται πολὺ περισσότερον ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ εἰσπνέεται περισσότερον ὀξυγόνον, ἤτοι 33% ἐν ἐγρηγόρσει καὶ 67% καθ' ὕπνον. Ἐκ τούτου καταφαίνεται συγχρόνως ἡ μεγάλη σπουδαιότης τοῦ καθαροῦ ἀέρος ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ὕπνου. Ἀλλ' ὁ ὕπνος μίαν ὥραν περίπου μετὰ τὴν ἀποκοίμησιν εἶνε βαθύτατος, ἡ εὐαισθησία πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς ἐντυπώσεις εἶνε ἐλαχίστη, καὶ ἡ ζωηρότης τῶν ὀνείρων σμικροτάτη. Εἶνε λοιπὸν ἐν πάσει περιπτώσει ὀρθὸν καὶ εὔλογον τὸ κατακλίνεσθαι μίαν ὥραν τοὐλάχιστον πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, διότι τότε ἡ ἐλαχίστη ἔντασις τῶν φυτικῶν λειτουργιῶν συμπίπτει μετὰ τῆς ἐλαχίστης τῶν πνευματικῶν, ἡ δὲ φυσικὴ καὶ τυπικὴ πορεία τῶν σωματικῶν λειτουργιῶν κατὰ τὸν ὕπνον δὲν διαταράσσεται διὰ πνευματικῶν ἐρεθισμῶν (ὀνείρων).

Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι τὰ παιδία, παραλαμβάνοντα καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ ὥραν νέας ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὰ κόσμου, μανθάνοντα καθ' ἑκάστην νέα πράγματα, ἀποκτῶντα νέας γνώσεις, μορφοῦντα νέας ἰδέας, καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ ἠναγκασμένα ἐκ φύσεως νὰ ἐργάζωνται πολὺ διὰ τοῦ ἐγκεφάλου των, ἔχουσιν ἀνάγκην πολλοῦ ὀξυγόνου καὶ πολλοῦ ὕπνου. Οὐ μόνον δὲ ὁ ἐγκέφαλός των ἐπιτελεῖ μεγάλην ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ νευρικὰ αὐτῶν ὄργανα αὐξάνουσι διηνεκῶς καὶ ἀναπτύσσονται βαθμιαίως, ἡ δὲ ἀνάπτυξις αὕτη συντελεῖται οὐσιωδῶς ἐν τῷ ὕπνῳ κατὰ τὴν ἠρεμίαν τῶν ὀργάνων. Διὰ τοῦτο ὁ πολὺς ὕπνος εἶνε ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖος εἰς τὰ παιδία. Οἱ πρεσβύτεροι τὴν ἡλικίαν καὶ οἱ γέροντες ἔχουσιν ἀνάγκην ὀλίγου ὕπνου, διότι τὸ ποσὸν τῆς ἐργασίας των εἶνε σχετικῶς μικρότερον, καὶ διότι δέχονται ὀλιγωτέρας νέας ἐντυπώσεις, ἡ δὲ εὐαισθησία καὶ τὸ εὐερέθιστον τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἶνε ἠμβλυμένη καὶ ἡ ὅλη ἀναλλαγὴ τῆς ὕλης εἶνε παρ' αὐτοῖς μικροτέρα καὶ περιωρισμένη.

Ὁ ὕπνος ἐπιφέρει τὴν ἰσορροπίαν εἰς τὴν ἀνισότητα τῆς θρέψεως τῶν διαφόρων ἡμῶν ὀργάνων, τὴν προερχομένην ἐκ τῆς μονομεροῦς ἐργασίας καὶ ἐλαττωματικῆς διαίτης ἡμῶν. Τὸ πλεῖστον δηλαδὴ αἷμα συρρέει εἰς ἐκεῖνα τὰ ὄργανα, ἅτινα ἐπιτελοῦσι τὴν πλείστην ἐργασίαν, εἰς τοὺς μυῶνας τῶν βραχιόνων λ. χ. παρὰ τῷ σιδηρουργῷ, εἰς τοὺς μυῶνας τῶν ποδῶν παρὰ τῷ ταχυδρόμῳ ἀγγελιαφόρῳ, εἰς τὸν στόμαχον παρὰ τῷ γαστριμάργῳ, εἰς τὸν ἐγκέφαλον παρὰ τῷ ἐργαζομένῳ διανοητικῶς κτλ. Ἕνεκα λοιπὸν τῆς ἀνίσου ταύτης συρροῆς τοῦ αἵματος εἰς τὰ διάφορα ὄργανα, θὰ προήρχοντο προϊόντος τοῦ χρόνου διαταράξεις καὶ νόσοι τοῦ ὀργανισμοῦ, ἂν ἔλειπεν ὁ ὕπνος· ὁ ὕπνος ἐν ὁριζοντίᾳ θέσει τοῦ σώματος ἐπανορθοῖ καὶ ἀποκαθιστᾷ τὴν ἰσορροπίαν εἰς τὰς ἀνισότητας ταύτας, ἡ φύσις ἐξασκεῖ πάλιν τὰ δίκαιά της, ἅτινα ἡ ἐργασία τῆς ἡμέρας ἀπεστέρησεν αὐτήν, καὶ τὸ σῶμα ἐν τῷ ὕπνῳ παραδίδεται ὅλον εἰς τὴν θεραπείαν ἑαυτοῦ, ἐκλιπόντων πάντων τῶν ἐξωτερικῶν ἐρεθισμῶν.

κ. Δ. Ε. Μ. εἰς Ἱεροσόλυμα. Ὁ αἰτηθεὶς Ἡ λύσις τοῦ ὑπ' ἀρ. 21 αἰνίγματος ἦτο μὲν ἀριθμὸς ἀπεστάλη. — κ. Κ. καὶ Θ. εἰς Βακοῦ. Ἐλήφθησαν ἐκ Τεργέστης. — κ. Κ. Π. εἰς Σόφιαν. Τὸ ἀντίτυπον τῆς Σαπφοῦς ὡς βραβεῖον ἀπεστάλη ὑμῖν ἀμέσως. — κ. Ἀδ. Χ. εἰς Βέρροιαν. Ἐλάβομεν ὑπὸ σημείωσιν. — κ. Α. Φ. εἰς Σιάτισταν. Ἀναμένομεν εἰδήσεις σας. — κ. Κ. Τζ. εἰς Σοφίαν. Ἐλπίζομεν νὰ ἔφθασεν ἐγκαίρως. — κ. Δ. Χ. εἰς Γαλάζιον. δρθὴ ἀλλ' ἔφθασε δυστυχῶς πολὺ ἀργά. — κ. Ι. Α. Γκ. εἰς Τυβίγγην. Ἐλήφθησαν καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἐὰν ἡ «Κλειὼ» τύχῃ τῆς ἀρεσκείας σας παρακαλοῦμεν συστήσατε αὐτὴν καὶ εἰς τοὺς εἰς τὴν πατρίδα σας γνωστοὺς καὶ φίλους. Ἓν ἔργον τόσον πολυδάπανον ὡς ἡ «Κλειὼ» ἔχει ἀνάγκην μεγάλης διαδόσεως. — κ. Κ. Μ. εἰς Κυδωνίας. Ἄνευ προαποστολῆς τῶν χρημάτων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν τὰς παραγγελίας σας. Τοὺς ὑποδειχθέντας ἡμῖν νέους συνδρομητὰς δὲν ἐλάβομεν ἑπομένως ὑπὸ σημείωσιν. Ἡ πρώτη ἑξαμηνία μὲ τὸ τεῦχος τοῦτο λήγει, ὥστε διὰ νὰ σᾶς ἀποσταλῶσι τρεῖς ἔτι σειραὶ ἀπαιτοῦνται $4^1/_2$ φρ. χρ. διὰ ταχυδρομικὰ μόνον. — κ. Φ. Α. Ζ. εἰς Σιάτισταν. Παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς ἀπαντήσητε περὶ ὅσων σᾶς ἐγράψαμεν τελευταίως.

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ. — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ στοιχειοχυτηρίου διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λειψίᾳ.
Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufactur ἐν Στρασβούργῳ.